

FORMULARI TIP I

Date: 13 / 07 / 2017

**NJOFTIMI PËR INFORMIM NGA KËRKUESI PRANË AGJENCISË
KOMBËTARE TË MJEDISIT/AGJENCISË RAJONALE TË MJEDISIT DHE NJQV
KU DO TË KETË VENDODHJEN INSTALIMI PËR APLIKIM PËR TU PAJISUR
ME LEJE MJEDISI TË INSTALIMIT TË TIPIT A OSE B / NDRYSHIME NË
FUNKSIONIMIN E INSTALIMIT TË TIPIT A DHE B**

Bazuar në Ligjin Nr. 10 431, datë 09.06.2011 "Për Mbrojtjen e Mjedisit", Ligjin Nr. 10 448, datë 14.7.2011 "Për Lejet e Mjedisit", Ligjin Nr. 60/2014, datë 19.6.2014 Për një ndryshim në ligjin nr. 10 448, datë 14.7.2011 "Për lejet e mjedisit", të ndryshuar dhe VKM 419, datë 25.6.2014 "Për miratimin e kërkesave të posaçme për shqyrtimin e kërkesave për leje mjedisi të tipave A, B dhe C, për transferimin e lejeve nga një subjekt te tjetri, të kushteve për lejet respektive të mjedisit, si dhe rregullave të hollësishme për shqyrtimin e tyre nga autoritetet kompetente deri në lëshimin e këtyre lejeve nga QKB-ja", Kreu VI "Informimi dhe pjesëmarrja e publikut për aplikimin për leje mjedisi të tipit A dhe B", pika 2, Njoftimi duhet të përmbajë këto të dhëna:

1. Informacion nëse kërkesa do të jetë për "Aplikim për leje mjedisi të tipit A ose të tipit B" apo "Aplikim për ndryshim thelbësor në kushtet e lejes së mjedisit të tipit A ose të tipit B"; Aplikim për leje mjedisi të tipit A
2. Të dhënat e ekstraktit të QKR-së; Subjekti: "ALBPETROL" SKA, Niptu: J829165000
3. Adresën e vendodhjes së instalimit; Fier, FIER, Patos, PATOS, Lagjia "29 Marsi"
4. Përshkrimin e veprimtarisë që parashikohet të zhvillohet në instalim; Nxjerrje dhe përpunim nafte në QPN Kugovë dhe QMM Kugovë
5. Një përshkrim të elementeve të listuara në formularin informues;
6. Përmbledhjen joteknike të raportit të vlerësimit të ndikimit në mjedis në nivel kombëtar ose ndërkufitar, kur kërkohet procedura e VNM-së në CD;
7. Konsultimet ndërkufitare, kur kërkohet sipas legjislacionit në fuqi; Nuk ka
8. Autoritetin vendimmarrës për dhënien e aktit të miratimit të lejes së mjedisit, procedurat dhe afatet që do të ndiqen; Agjencia Kombëtare e Mjedisit
9. Adresën e AKM-së, ku publiku mund të dërgojë komentet dhe sugjerimet e tij, me shkrim apo në formë elektronike, brenda 20 (njëzet) ditëve nga data e njoftimit;
info@akm.go.al

Mbaj përgjegjësi për dorëzimin e njoftimit pranë NJQV-së përkatëse në 20 CD/DVD

Kërkuesi/Përfaqësuesi i shoqërisë
(DORINA TOPOVITI)

Nr.kontakti
067 2010 000

Raport joteknik për zonën naftëmbajtëse

Për Qëndrat në shfrytëzim të Albpertol Sha në
qarkun e Beratit.

7/13/2017

Kuld shpk

Dorina Topoviti

Ky raport është hartuar nga Studio mjedisore **KULD Shpk**:

Nr liçense: LN-7295-01-2014

Kontakt:

Adresa: Zona Don Bosko, Rruga "Hajredin Shtini, Pallatet Ermira

Phone: +355 67 201 0000

E-mail: info@kuld.al

www.kuld.al

Dorina Topoviti

Përmbajtja

Qëllimi i studimit:.....	3
Përshkrim për secilën nga zërat:.....	3
1. QPN Kuçovë, Kuçovë, Berat	37
2. QMN Kuçovë, Funkionimi i Uzinës Mekanike Kuçovë, Berat	3
Përshkrimi i rrethit të Beratit	7
Gjeografia	7
Relievi	7
Lumenjtë	8
Klima.....	8
Historia	9
Muzakajt.....	9
Pas tërmetit.....	10
Kultura.....	10
Qytet muze.....	10
Kështjella.....	10
Ura e Goricës.....	11
Ndërtesat e kultit	11
Arti dhe zejjet.....	11
Fauna.....	15
Gjeologjia e rajonit.....	16
Depozitimet Serravaliene.....	16
Depozitimet e Miocenit te Siperme.....	16
Depozitimet e Kuaternarit	17
Klasifikimi i tokave.....	17
Përdorimi i tokës	18
Sizmiciteti	18
Zonat e mbrojtura	18
VLERESIM I NDIKIMIT DHE MASA LEHTESUESE TE PROJEKT ZHVILLIMIT.....	20
Identifikimi i faktoreve mjedisor.....	20
Vleresim i ndikimit ne mjedis gjate fazes se ndertimit.....	20
Vleresim i ndikimit ne mjedis gjate fazes se operimit.....	20
Vleresimi i ndikimit dhe masat lehtesuese gjate fazes se operimit	21

Kualifikimi i personelit dhe masat mbrojtëse të përgjithshme.....	34
Ripërtëritja e mjedisit	34
Plani i menaxhimit të mbeturinave të prodhuara gjatë zbatimit të projektit	35
Masat social-ekonomike	35
Planet e monitorimit	35
Përmbledhje e masave zbutëse gjatë periudhës së ndërtimit	35
Planet e sigurisë dhe të menaxhimit të katastrofave hipotetike.....	39
Sistemi i mbrojtjes nga zjarri	40
Paraqitja e masave për mbrojtje nga zjarri	40
Furnizimi me ujë për mbrojtjen nga zjarri	41
Rruget e rehabilitimit të mjedisit.....	41
Uji i ndotur	41
Uji i ndotur sanitar	41
Përbërja e ujërave sanitarë të ndotur (ujërave të zeza)	41
Uji i ndotur industrial	42
Karakteristikat e njollave të trajtuara dhe të patrajtuara të naftës.....	42
Vetitë fiziko – kimike të naftës në kushte sipërfaqësore	43
Vetitë e gazit shoqërues të naftës	43
Vetitë e ujit shtresor	43
KONKLUZIONE DHE PERFUNDIME	44
Konkluzione.....	44
Përfundime.....	45
Lidhur sa më sipër po japim disa argumenta më konkrete :.....	47

Qëllimi i studimit:

Ky studim ka për qëllim nxjerjen e lejeve për Albpetrol Sha për pikat:

1. **QPN Kuçovë, Kuçovë, Berat**
2. **QMN Kuçovë, Funksionimi i Uzinës Mekanike Kuçovë, Berat**

Përshkrim për secilën nga zërat:

1. QPN Kuçovë, Kuçovë, Berat

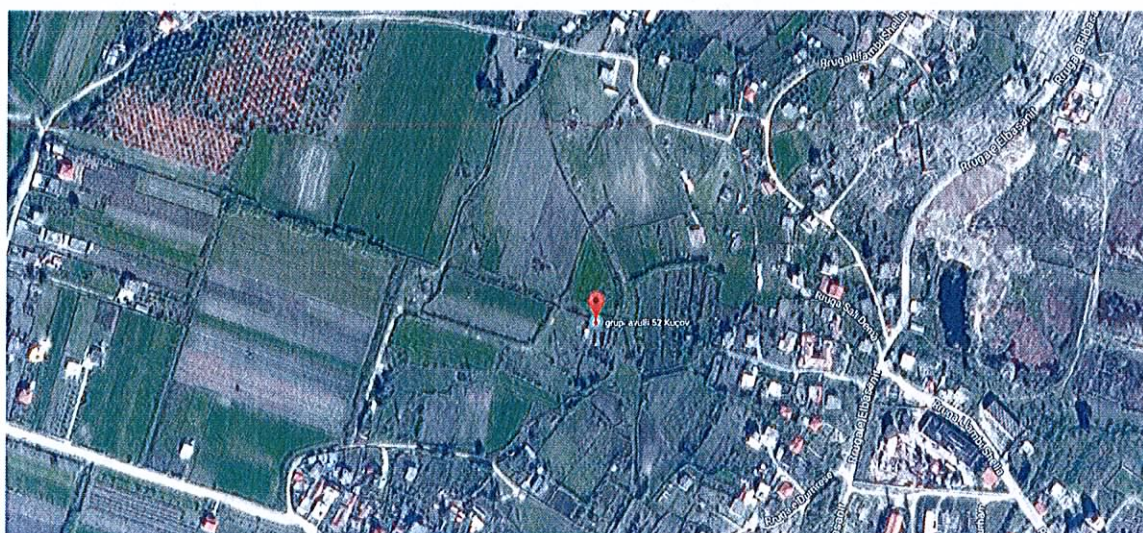
Është bërë një studim tek pikat më kryesore të vlerësuara nga Albpetrol sha, në mënyrë që studimi të ishte sa më gjithëpërfshirës. Më poshtë tregohen këto pika me emërtim, koordinatat përkatëse dhe hartat për secilën pikë.

Nr rendor	Vendi i matjes	Koordinatat
QPN Kuçovë - Loti 3		
1	Spektori 2- grupi ferma St-5	E = 4408079.74 N = 4522469.41
2	Spektori 3 - grupi avulli 52	E = 4407622.64 N = 4520028.28
3	Spektori 4 - grupi Q 255	E = 4408189.95 N = 4523579.42
4	Spektori 4 - grupi Q 218	E = 4408444.28 N = 4523261.16
5	Spektori 6 - dekantimi dhe stacioni qendror	E = 4407867.78 N = 4519599.37

Sektori 2- grupi ferma St-5

Sektori 3 - grupi avulli 52

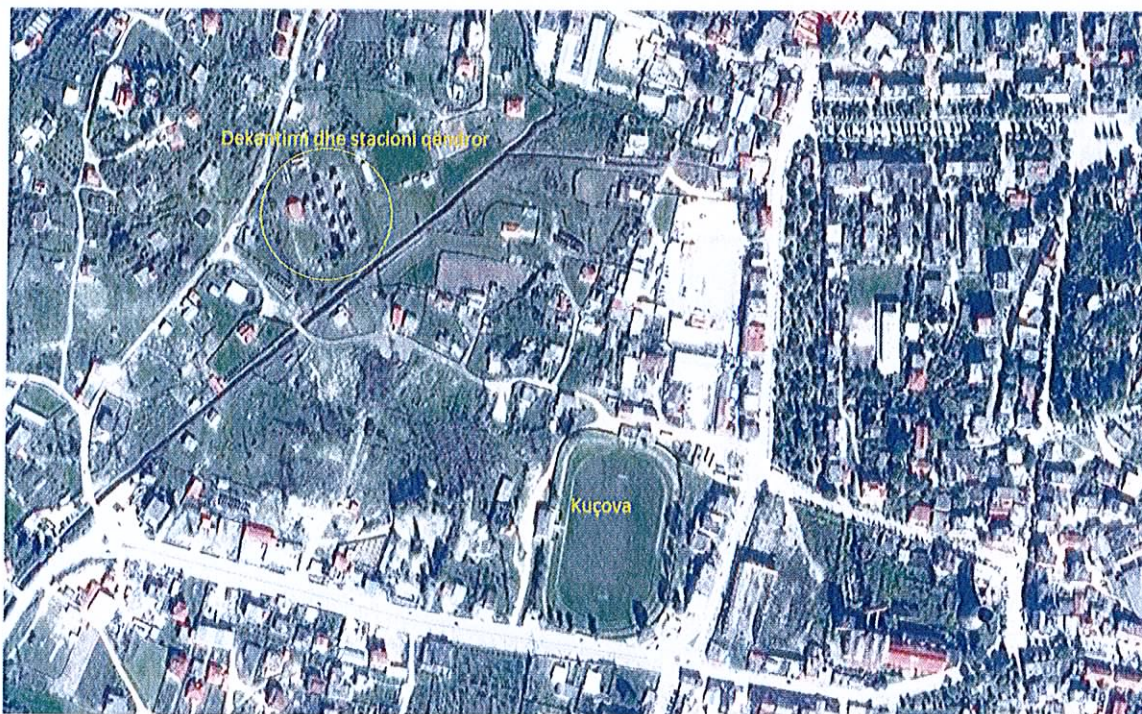
Sektori 4 - grupi Q 255

Sektori 4 - grupi Q 218

Sektori 6 - dekantimi dhe stacioni qëndror

2. QMN Kuçovë, Funksionimi i Uzinës Mekanike Kuçovë, Berat

Koordinata sipas sitemit koordinativ Gauss-Kruger E = 4407925.11 N = 4519927.16 për këtë pikë.

Përshkrimi i rrethit të Beratit

Berati është qytet me rreth 65.000 banorë dhe njëra nga dy bashkitë e Rrethit të Beratit që bën pjesë në Qarkun e Beratit. Trojet e Beratit, sipas arkeologëve kanë qenë të banuara nga njerëz të civilizuar që nga shekulli VII para erës sonë.

Gjeografia

Qyteti i Beratit është ngritur fillimisht si kështjellë, mbi kodrën shkëmbore me lartësi 187m mbi nivelin e detit, në krahun e djathtë të lumit Osum, para se ky të dalë në fushën e Myzeqesë, më e madhja e Shqipërisë. Rrethi i Beratit shtrihet në Krahinën Malore Qendrore e pjesërisht në Ultësirën Jugperëndimore të Shqipërisë, në koordinatat: gjerësi gjeografike: Veri 40 gradë 52'24"; Jug 40 gradë 29'30" (qyteti 40 gradë 41'06"); gjatësi gjeografike: Lindje 20 gradë 10'51"; Perëndim 19 gradë 44'30" (qyteti 19 gradë 56'40"). Rrethi mbulon një sipërfaqe prej 953,6 km katror (qyteti 1,6 km katror).

Relievi

Rrethi i Beratit shtrihet kryesisht në një territor me reliev malor e kodrinor, me lartësi mesatare mbi nivelin e detit 455m (qyteti 58 m). Fushat shtrihen në krahun veri-perëndimor të rrethit, në luginën e Osumit, derisa ajo bashkohet me fushën e Myzeqesë. Në mjedisin natyror të Beratit dallohen: zona fushore e kodrinore e Beratit dhe e

Kuçovës, mali i Tomorit (Lindje, 2417m) dhe ai i Shpiragut (Perëndim, 1218m) si edhe lugina e Osumit dhe e Tomoricës. Zona fushore dhe ajo kodrinore janë baza e zhvillimit të prodhimit bujqësor, ndërsa malet dhe luginat përfaqësojnë burime të mëdha pyjore, kullosore dhe hidrike, ende të pashfrytëzuara si potenciale të rëndësishme të zhvillimit ekonomik e mjedisor.

Lumenjtë

Lumi i Osumit rrjedh përmes qytetit dhe jashtë tij, afër Urës Vajgurore, bashkohet me lumin e Devollit; të dy sëbashku formojnë Semanin (gjatësia e tij brenda rrethit 32km). Një nga lumenjtë kryesorë të vendit. Ai paraqet interes për bujqësinë, energjitikën, hidrogeologjinë, ekologjinë dhe urbanistikën. Sipas treguesve hidrologjikë, për nga gjatësia rradhitet i 8-ti, për nga baseni ujëmbledhës i 10-ti, për nga prurja mesatare vjetore i 11-ti dhe për nga lartësia mesatare e rrjedhjes i 4-ti. Krijon rrjedhën e tij të plotë pranë Vithkuqit, vend që merret si pika e fillimit të lumit. Në basenin e Osumit veshja bimore (698 km katror) përbëhet nga pisha, bredhi, dushku e shkurre të tjera mesdhetare. Në zonën e Çorovodës e Skraparit krijon kanione vertikale shumë të bukura, me forma të ndryshme, me thellësi deri 150m e 15-20m të gjera. Osumi transporton në Seman 995 milionë metra kub ujë në vit, me prurje mesatare 32,5m kub sek (në Berat 25-26,9m kub sek). Sasia vjetore e prurjes së ngurtë 1,356 milionë m kub. Gjatësia e Osumit brenda rrethit është 51km.

Klima

Klima e rrethit është tipike mesdhetare, me temperaturë mesatare vjetore 15,9 gradë C. Temperatura mesatare e muajve më të ftohtë është 7,2 gradë C dhe ajo e muajve më të nxehtë 28,2 gradë C. Temperatura absolute më e ulët ka qenë -12,2 gradë C dhe ajo maksimale 47,1 gradë C.

Klima e Shqipërisë është e larmishme si rezultat i pozicionit të saj gjeografik, lartësisë gjeografike dhe vecanërisht relievit të saj kodrinore malor që karakterizohet nga lugina egrykamali të theksuara. Dallimi i katër zonave dhe trembëdhjetë nën- zonave klimatike përcaktojnë tipe tkryesore të bimësisë në vend.

Republika e Shqipërisë shtrihet në pjesën perëndimore të gadishullit të Ballkanit, në bregdetin Adriatik dhe Jon. Ajo shtrihet në koordinatat midis 39°38'-42°39'V dhe 19°16'- 21°04'L. Vendi zë një sipërfaqe prej 28,748 km² melartësi të ulëta te rivierës bregdetare në perëndim që lartësohen në malësitë e pjesëve veriore, qendrore dhe jugore.

Vendi karakterizohet nga një klimë tipike mesdhetare, dmth verë e nxehtë dhe e thatë me ditë të gjata dhe dimër I butë me reshje të shumta shiu. Reshjet në Shqipëri shoqërohen zakonisht me erë që fryn nga jugperëndimi dhe ndikohet nga relieve duke krijuar në këtë mënyrë një model të larmishëm klimatik e reshjesh në rajone të ndryshme te vendit.

Në pjesën veriore të Shqipërisë (Alpet), sasia mesatare e reshjeve është mbi 2,500mm, ndërsa në luginat në brendësi të vendit sasia e reshjeve është 650-700 mm. Shpërndarja vjetore maksimale e reshjeve arrin në rreth 40% e haset zakonisht në dimër dhe ajo minimale prej 10% haset në verë. Maksimume të tjera dytësore hasen në brendësi të vendit. Numri I ditëve me shi (>1.0mm) ndryshon nga 100-130 ditë në vit, kryesisht, gjatë muajve të dimrit. Thatësira te verës spikasin më tepër në pjesën jugperëndimor.

Historia

Berati u përket qyteteve të rrallë ku jeta fillon qysh në lashtësinë e thellë dhe vazhdon pa u ndërprerë deri më sot. Dy çekanë guri e datojnë fillimin e jetës në të para Periudhës së Bronzit (2600-1800 P. Kr.). Dëshmitë arkeologjike tregojnë se në shek. VII-VI P. Kr. Këtu është zhvilluar një vendbanim paraqytetar, me punishtet e tij të qeramikës dhe me një jetë shoqërore të diferencuar. Në kufijtë e legjendës dhe të historisë, ky vendbanim thuhet të ketë qenë Orestida e lashtë, i quajtur kështu ngaqë aty banonin një fis i pellazgëve, orestët, i pari i të cilëve ishte Oresti, i biri i Agamemnonit. Qyteti i mirëfilltë u themelua më 313-310 P. Kr. si qytet-kështjellë i Dasaretisë, i quajtur Antipatrea nga mbreti Kassandër në kujtim të gjeneralit mëkëmbës të Lekës së Madh. Ky është emri i parë i qytetit. Pas pushtimit romak në shek. II P. Kr. ai u quajt prej tyre Albanorum Oppidum (Fortesa e Arbërve). Në shek. V, nën perandorinë Bizantine, u përforcua dhe e ndryshoi emrin në Pulheriopolis (Qytet i bukur). I pushtuar nga bullgarët në shek. IX, u quajt Belgrad (Qytet i bardhë) – Berati i sotëm.

Muzakajt

Nën zotërimin e Muzakajve, në shek. XIII-XIV, qyteti filloi të shtrihej jashtë mureve të kështjellës. Në këtë kohë Berati arrin shtrirjen më të madhe territoriale, zhvillohet dhe bëhet një qendër e rëndësishme ekonomike, tregtare, administrative e kulturore. Në 1417 qyteti pushtohet nga turqit dhe zhvillimi i tij u ul ndjeshëm, por nga fillimi i shek. XVI ai e mori veten, për tu bërë përsëri një nga qytetet më të mëdhenj të Shqipërisë. Në shek. XVII ai vazhdonte të ishte qyteti më i madh i Shqipërisë, me 500 shtëpi të shpërndara në 30 lagje dhe me 5 medrese. Berati në këtë kohë bëhet qendra kryesore ekonomike e vendit, me zhvillim të madh të zejtarisë e të tregtisë. Tani Berati ishte kryeqendra e sanxhakut të Vlorës të përbërë nga kazatë e: Myzeqesë, Tomoricës, Skraparit, Përmetit, Pogonit, Tepelenës e Vlorës. Në Berat tregtonin mallrat e tyre tregtarë të huaj. Në shek. XVIII Berati bëhet qendër e pashallëkut të madh të Ahmet Kurt Pashës. Ali Pashë Tepelena e bashkoi atë me pashallëkun e tij të Janinës dhe përforcoi muret e kështjellës. Në këtë periudhë tregtarët e mëdhenj beratas kishin marrëdhënie me Venetikun, Triesten, Raguzën, Ankonën, Korfuzin, Maltën, Aleksandrinë, Izmirin, Selanikun, Stambollin, Sofien, Nishin, Belgradin, etj. Berati përdorte dy skela: Vlorën dhe Durrësin. Ai ishte bërë kështu kryeqendër e një sistemi të madh ndërkrahinor. Tregtarët beratas kishin agjencitë e tyre në Durrës, Vlorë, Elbasan, Korçë. Tregtarët e mëdhenj shkodranë kishin në Berat agjencinë e tyre tregtare. Berati vjen nga iliret bir ate qe simbas legjendave filluan ndertimin e kalase per tu mbrojtur nga sulmuset.

Pas tërmetit

Berati mori pamjen e sotme në shek. XVIII dhe sidomos në shek. XIX, pas tërmetit të vitit 1851. Në fund të viteve 30 të shek. XIX Berati kishte 8000 banorë dhe si të gjithë qytetet e tjerë ruante karakterin e ekonomisë së vogël zejtare. Tashmë ishin shfaqur punishtet e tipit të manufakturave, por ende të paçliruara nga normat tradicionale esnafore. Nga mesi i shek. XIX Berati zinte vendin e dytë pas Shkodrës për fuqinë ekonomike të tregtarëve të mëdhenj, të cilët kishin korrespondentë ose agjenci në Durrës e Vlorë si edhe në Trieste, Korfuz e Maltë. Ekzistonin punishte me 5 deri 10 krahë pune dhe disa fabrika të vogla mielli e vaji. Në fund të viteve 1800 në qytet kishte 820 punishte zejtare e dyqane, duke qenë kështu qendra më e lulëzuar ekonomike, tregtare e kulturore e Shqipërisë së Jugut.

Deri në mes të shek. XX në Berat ekzistonin ende tre tregje të gjerë të cilët funksiononin rregullisht çdo të shtunë: Pazari i misrit, Pazari i bulmetit dhe Pazari i gjësë së gjallë. Tregu kishte 4 qendra kryesore: të opingarëve, të mestexhijve, të tabakëve dhe të kazanxhijve. Ekzistonte edhe tregu i ri, me 100 dyqane moderne ku përfaqësoheshin të gjitha llojet e tregtive. Për nga numri i zejtarëve Berati ishte në vend të parë; ushtroheshin rreth 23 lloj zeje. Çdo zeje sistemohej në një rrugë të cilës i jepte emrin. Deri në gjysmën e dytë të shek. XX vazhdonin të ekzistonin rrugët e: kazanxhinjve, bakërshinjve, xhokaxhinjve, leshpunuesve, rrobaqepësve, kazazëve (qëndistarë), argjendarëve, armëtarëve, opingarëve, kujinxhinjve, samarxhinjve, etj.

Kultura

Qytet muze

Në vitin 1961 Berati u shpall zyrtarisht qytet muze. Ai është qytet muze me pasuri të konsiderueshme monumentesh dhe me vlera të larmishme për nga gjinitë, të cilat përbëjnë një dëshmi të trashëgimisë kulturore, historike e artistike, të jetës e të punës, të realizuara mjeshtërisht brez pas brezi nga banorët e tij. Nga zonifikimi dhe nga përcaktimi i kategorisë së monumenteve qyteti ndahet në tri zona : zona muze, zona e mbrojtur dhe zona e lirë.

Sot Berati trashëgon 210 objekte muzeale, nga të cilat 150 janë objekte në këmbë. Prej tyre 60 janë monumente të kategorisë së parë dhe të tjerat të kategorisë së dytë.

Midis këtyre vlerave, nga më të spikaturat janë.

Kështjella

Kështjella ose kalaja, siç quhet nga beratasit është ndërtuar mbi kodrën shkëmbore në formë trekëndëshi, me perimetër të mureve 1440m, me 24 kulla e me dy porta. Me themelet e saj ilire, e rindërtuar disa herë në shekujt VI, XIII, XV dhe XIX ajo është sot jo vetëm një nga kështjellat më të mëdha të banuara, por edhe një arkiv i gurtë që ofron varietetete stilesh dhe kontributesh të epokave të ndryshme: ilire, romako-bizantine, shqiptare e turke. Kështjella është pjesë e legjendës së vjetër e të bukur të Tomorit dhe Shpiragut.

Ura e Goricës

Ura e Goricës është një nga monumentet e kulturës dhe të arkitekturës së Beratit dhe njëkohësisht një nga simbolet e tij. Rreth viteve 1780 me përkujdesjen e Ahmet Kurt Pashës, nga urë druri në pjesën e sipërme, ajo u ndërtua e gjitha prej guri. Ajo u rindërtua përsëri duke marrë pamjen që ruan sot, me parrmakë betoni, në vitin 1922 nga bashkia e qytetit. Është 129,3m e gjatë, 5,3m e gjerë, ngrihet 10m mbi lumë dhe ka 7 harqe me hapësira 9 deri 16,7m.

Ndërtesat e kultit

Disa kapitale dhe kolonada dëshmojnë se në Berat kanë ekzistuar kisha paleokristiane të shekujve IV–VI (Shën Todri). Ndër kishat më të bukura të ndërtuara në shekujt XIII-XIV janë : Shën Mari Vllaherna, Shën Triadha dhe Shën Mëhilli. Në Berat ka edhe një numër ndërtesash të fesë islame, me vlera të shquara arkitektonike e artistike, si: teqeja e Helvetive, Xhamia e Beqarëve, Xhamia e Plumbit, Xhamia e Hysen Pashës, Xhamia e mbretit, Xhamia e Telelkave, Xhamia e Kuqe Xhamia e Bardhë etj. Këto kisha, xhami dhe ndërtesa të tjera urbane, sidomos ansamblet e lagjeve Mangalem, Kala e Goricë, janë perla të arkitekturës mesjetare. Nga përshtypja e veçantë që të krijon ansambli i Mangalemit, Berati është quajtur edhe qyteti i një mbi një dritareve.

Arti dhe zejjet

Në Berat është gjetur një vepër e rrallë, epitafi i Glavinicës, një krijim i mirënjohur i vitit 1373, i qëndisur në ar, argjend e mëndafsh, që tregon Krishtin e vdekur të kurorëzuar, të rrethuar me shkrime greke.

Kishat e Beratit janë të zbukuruara me piktura të stilit bizantin e pas-bizantin, të krijuara nga artistë të ndryshëm të shekujve XII-XIV dhe nga mjeshtrat e shekullit XVI: Onufri dhe biri i tij Nikolla. Katedralja e Shën Marisë shquhet për ikonostasin e saj, të gdhendur në dru të larzuar me ar, një vepër artistike e cilësisë së parë.

Me një fanatizëm të denjë që të quhet i shenjtë, në Berat janë ruajtur dëshmi dorëshkrimore, të cilat dëshmojnë nivelin veçanërisht të lartë të kulturës së qytetit. Më e rëndësishmja nga këto dëshmi është Kodiku i Purpurt (Codex Purpureus Beratinus O) i shekullit VI, i shkruajtur në pergamen të purpurt. Ai është një nga katër/gjashtë kopjet e vetme të gjetura në të gjithë botën. I dyti është Kodiku i Artë (Codex Aureus) i shekullit IX, i shkruajtur në pergamen me shkronja ari. Që të dy këta kodikë përmbajnë pjesë nga ungjijtë të shkruajtura në greqishen e vjetër. Këta kodikë u rizbuluan në kështjellë në 1972 dhe ruhen sot në Muzeun Historik Kombëtar në Tiranë.

Në malin e Tomorit, qysh nga viti 1996, një zonë prej 4.000 ha është shpallur Park Kombëtar. Për nga numri i vizitorëve ai renditet i dyti në vend, pas Parkut Kombëtar të Dajtit.

Tradicionalisht në Berat vizitori ka gjetur mikpritje të veçantë, përjetimin e një ambienti të këndshëm e shlodhës, rastin që të shijojë një kuzhinë karakteristike tradicionale të kombinuar me atë moderne, ku përfshihen ullinjte e famshëm, mishi i qengjit dhe ai i gjelit të detit dhe verërat e prodhuara nga vreshtat rreth qytetit.

Degë më e zhvilluar e turizmit deri më tani ka qenë punime të artizanatit. Artizanati, për qytetin është një vlerë e trashëguar e cila mirëmbahet edhe sot në Berat në disa gjini, si:

gdhendje ne dru qendistari, punime ne argjend dhe ne metale te tjera, punime ne kashte, gdhendje ne pllaka guri, punime dekorative me gur.

Vitet e fundit ka një rigjallërim të ketyre mjeshtërive. Vizitori mund të gjejë në disa dyqane gdhendje me pamje karakteristike të Beratit. Punimet e disa prej mjeshtrove të Beratit janë shpërndarë edhe jashtë vendit. Në vitin 1901, Berati ishte qendër sanxhaku e varur nga vilajeti i Janinës.

Turizmi është një ndër drejtimet më premtuese të zhvillimit ekonomik të Beratit. Qyteti trashëgon nga e kaluara një varg të gjatë e të pasur vlerash historike, kulturore, etnografike, arkitektonike e të besimeve, të tilla që përbëjnë një potencial të konsiderueshëm për turizmin. Me burimet turistike të qytetit është e mundur që të zhvillohet turizmi familiar dhe ai i organizuar. Në disa zona të rrethit (Tomor) mund të zhvillohet turizmi malor me shumë aspekte brenda tij, si edhe gjuetia

Tashmë vërehet se komuniteti është ndërgjegjësuar në shkallë të ndjeshme për këto vlera, por akoma nuk janë gjetur rrugët adekuate për futjen e shpejtë në eficiencë të këtyre burimeve. Ka shumë për të bërë në drejtim të restaurimit e ruajtjes së vlerave të trashëguara, në sigurimin e infrastrukturës së nevojshme urbane dhe në promovimin turistik të zonës.

Në Sesionin e 32-të të Komitetit të Trashëgimisë të UNESCO-s të zhvilluar në Kanada më 8 korrik 2008, Berati u regjistrua si sajt i trashëgimisë botërore, nën kriteret iii dhe iv.

Berati ndodhet 120km larg kryeqytetit – Tiranë, 92km larg Durrësit dhe 85km larg Vlorës. Pozicioni gjeografik është shumë i favorshëm për transportin e tranzitin si edhe për komunikimin ekonomik-shoqëror me shumë rrethe të vendit. Berati me anë të largësive 40-50km komunikon direkt me 6 rrethe të vendit: Lushnje (37km), Fier (47km), Memaliaj (41km), Këlcyrë (50 km), Çorovodë (50km), Kuçovë (16km) – Elbasan (4km). I vetmi qytet që i afrohet Beratit për nga shkalla e komunikimit me të gjithë perimetrin e tij është Elbasani, i cili komunikon direkt me 5 rrethe. Nga analiza të tilla del se Berati është potencialisht qendra më e madhe e kryqëzimit të rrugëve dhe kalimeve në territorin e vendit. Në Berat mund të kryhet tranziti më i shkurtër të paktën për $\frac{3}{4}$ e vendit, për gjithë aktivitetin që vjen nga Jugu dhe shkon për në Lindje e për në Veri (përmes kryeqytetit).

Berati është ngritur në një pozicion gjeografik të mrekullueshëm klimaterik, me aftësi komunikimi, tranziti, prodhimi e përpunimi që rrallë i ka ndonjë qytet tjetër. Aktualisht Berati ka vetëm një dalje me rrugë kombëtare, atë që e lidh me Lushnjen e që prej aty degëzohet për Fier-Vlorë e Durrës-Tiranë. Lidhjet e tjera janë me rrugë dytësore, me parametra teknike të ulët e të pamirëmbajtura. Ndërtimi i segmenteve të tjerë rrugorë, sipas studimeve të ndryshme, do të përmirësonte komunikimet me zona të tjera, duke hapur mundësi për një zhvillim më të shpejtë dhe intensiv të Beratit. Rrjeti rrugor brenda rrethit ka 180km, nga të cilat 65km rrugë të asfaltuara, 18km rrugë nacionale dhe 113km rrugë rurale. Rrethi kategorizohet ndër ata me 26-50 mjete të transportit rrugor për 1000 persona.

Qarku Berat

organizimi administrativ

- Qendër komune
- Qendër fshati
- Kufinj rrethi
- - - Kufinj komune
- Rrjeti hidrografik

Bimësia në Shqipërinë e Përqendrit

- Kultura të rreze me...
- Kultura shkëlqyese
- Kultura alpine
- Kultura bregdetare
- Kultura shpirtërore
- Kultura alpine
- Park Kombëtar
- Rezervat peshqesh Kat. A
- Rezervat peshqesh Kat. B

PARQI I		
Emri i parkut or rezervatit	Supërfaqja në hektar	Sup. në % ndaj sup. sq. përgjith.
QSHI (Kombëtar)	5500	0,02
QSHI (Kombëtar)	2000	0,01
QSHI (Kombëtar)	1000	0,005
QSHI (Kombëtar)	500	0,002
QSHI (Kombëtar)	200	0,001
QSHI (Kombëtar)	100	0,0005
QSHI (Kombëtar)	50	0,0002
QSHI (Kombëtar)	25	0,0001

Fauna

Ne kemi kalur në komunat Krutje, Bubullimë, Kolonjë të qytetit të Lushnjës, në komunat Libofshë, Mbrostar, Qëndër, Kuman, Marinzë, Zharrëz, Portëz, Ruzhdie të qytetit të Fierit, si dhe në rrethinat e qyteteve Patos, Roskovec, Cakran dhe Ballsh. Kemi kryer analizim faunistik për lloje në habitate të ndryshme dhe përfaqësuese të zonës, e cila si një zonë me shtrirje të gjerë përfshin si habitate fushore me bimësi natyrale, habitate fushore me kultura bujqësore të cilat ishin jo të pakta në zonë, në habitate të shkurreve mesdhetare, habitate pyjore, habitatet me bimësi përreth shtretërve të lumenjëve (Seman, Gjanicë), përrenjëve (Zharrës, Aliut, etj), kanaleve apo pellgjeve ujëmbledhës (Hoxharë, etj).

Për të arritur në përfundime sa më të sakta dhe shkencore për llojet faunistikë të zonës, ne kemi kryer vëzhgime të lira me sy gjatë ecjeve në ekspedita, gjatë ecjes kemi kryer vëzhgime me imëtsi duke ndaluar dhe vëzhguar me kujdes habitatet, si për të vëzhguar direkt lloje të faunës, ashtu edhe për të dalluar cfare do lloj shënje të lënë prej tyre, vëzhgime me dylbi, vëzhgime me sy të gjurmëve apo feceve. Kemi vëzhguar nën gurrë duke i lëvizur ato, në pemë, kemi kryer grumbullime për invertebrorë (insektet) duke përdorur rrjetat, në habitate barishtore, anës lumenjëvem etj. Pjesën kryesore të tyre më përfaqësues e kemi përcaktuar direkt në terren kurse një pjesë e kemi transportuar në shishe të vogla plastike për ta përcaktuar më pas në laborator. Për të gjitha rastet kemi mbajtur shënime të qarta dhe të detajuara për emrin e llojit si dhe vendbanimin e takuar. Gjithashtu për të krijuar një tablo më të qartë për faunën e kësaj zone, kemi pyetur banorë vendas që i kemi takuar në mënyrë rastësore, për lloje të kafshëve (faunës) që ata vetë kanë parrë ose dëgjuar për zonën e tyre, ose si/dhe për peshq të lumenjëve, kanaleve dhe pellgjeve ujëmbledhës.

Gjatë ekspeditave kushtet e motit ishin optimale, koha ishte me diell dhe në ndonjë moment kishte vranësira, por në asnjë rast nuk qëlloi kohë me shi. Temperatura ishte mesatarisht 16 – 21°C. Terreni fushor lejonte vëzhgime me sy të lirë në një distanë optimale rreth 3 – 4 km, kurse në terrene të thyera, në shkurreta apo terrene me pjerësi distance e pamjes ishte më e kufizuar.

Kishte vështirësi në ecje në terrene jo të përshtatshme, jo cdo pjesë e fushave me kultura bujqësore mund të lejohej të vëzhgohej lirisht, vështirësi në ecjen pa ndërprje përgjatë të shtrateve lumore apo përrenjve dhe kanaleve ujëmbledhës, etj. Mendojmë së këto vështirësi nuk e cenojnë rezultatet e këtij vlerësimi faunistik për këtë zonë.

Të gjithë vëzhgimet e kryera në terren, shënimet e mbajtura, etj, i kemi përpunuar dhe analizuar më pas në laborator, si dhe kemi konsultuar dhe me literaturë kryesore për faunën e kësaj zone.

Nga vëzhgimi dhe analizimi na rezulton se përbërja faunistike apo biocenoza (tërrësia e kafshëve në një habitat-biotop të caktuar) e kësaj zone, përfshin lloje të gjitarëve (mammalofauna) dhe shpendëve (avifauna) shtëpiake, gjitarë për përdorim në bujqësi, faunë të egër (insekte, reptilë, gjitarë, shpendë) të fushave, shkurreve dhe pyjeve mesdhetarë me gjelbrim të përhershëm, fauna e pyjeve, fauna (amfibë, peshq) të ujërave të embël të lumit, pellgjeve ujëmbledhës, etj.

Duke kryer vëzhgime më sy të lirë, duke parë gjurmë të gjitarëve, fece të tyre, si dhe duke pyetur banorë të zonës për kafshë që ata vetë kanë parë në zonën tyre. Kjo zonë edhe për shkak të habitateve të pakësuar si pasojë e ndërtimeve të kësaj dekade, shtimit të zhurmave dhe shqetësimeve për gjitarët si pasojë e industrisë, ndërtimeve të shumta të vilave të banit dhe ekonomive të ndryshme (bare, lavazh, etj), ka sjellë ulje të numrit të gjitarëve dhe vështirësi subjektive në indentifikimin e tyre nga ekspeditat tona. Të zakonshëm në vëzhgim ishin gjitarët shtëpika dhe ata që përdoren në bujqësi.

Gjeologjia e rajonit

Ne kete zone dhe perreth jane takuar depozitimet e Serravalianit, Miocenit te Sipermit (Mesinianit), Pliocenit (Formacioni "Hemesi" dhe Rrogozhina") si dhe depozitimet e Kuarternarit.

Depozitimet Serravaliane

Keto depozitime ndeshen ne pjesen jug-lindore te zones ,ne Kasnice dhe perfaqesohen nga nderthurje te argjilave masive ,me pako ranoresh masive.Ne shumicen e rasteve argjilat nuk kane shtresezim e as ndertim tekstural te qarte .Midis tyre jane takuar dhe nderthurje shtresash te gelqeroreve litotamnike. Trashesia e depozitimeve te Serravalianit luhetet nga 200-700 m.

Depozitimet e Miocenit te Sipermit

Keto depozitime vendosen ne menyre transgresive mbi depozitimet me te vjetra te antiklinalit. Ndersa ne thellesi , keto depozitime jane takuar pothuajse ne te gjitha puset e shpuar per zbulimin e naftes dhe te gazit .Nga ana litologjike ekzistojne dy litofacie : litofacia ranore – argjilore dhe litofacia gjipsmbajtese.

Litofacia argjilo-ranore perfaqesohet nga nderthurje paketash ranorike ,me paketa argjilore. Trashesia e paketave eshte 6-7 m. E arrin deri ne 15-20 m. Ranoret jane kokerndryshem, me shtresezim te pjerret, rralle here me zaje te vegjel. Argjilat kane pamje me teper alevrolitore ,me ngjyre hiri .Midis tyre ndeshen disa horizonte makrofaunistike te tipit Ostrea, te dallueshme per largesi te medha. Litofacia

gjipsmbajtese,kudo perfaqesohet nga argjila e alevrolite te nderthurura me gjipse shtrese trashe.Midis tyre ndeshen dhe shtresa te rralla ranoresh.Gjipset kane perhapje ne trajte linzash , me trashesi deri ne disa metra.Trashesia e depozitimeve te Mesinianit luhetet nga 200-2000 m.

Eshte per tu theksuar se me depozitimet e Miocenit te Siperme jane te lidhura te gjitha suitat naftembajtese:Bubullima, Marinza, Driza, Gorani, Polovina-Kucova si dhe nje sere shtresash ranoresh bituminoze qe perbejne nje objekt te rendesishem industrial.

Depozitimet e Kuaternarit

Depozitimet e Kuaternarit ne zonen e studjuar prej nesh ,ndeshen ne 2/3 e siperfaqes, duke zene pjesen qendrore dhe veriore. Ato perfaqesohen nga depozitime aluviale te Holocenit te Vonshem (rreth 3500 vjet).

Klasifikimi i tokave

Sipas studimeve te kryera nga institute i tokave konkludohet qe Histosolet shtriheshin ne 3,978 ha ose 0.56 perqind te siperfaqes se pergjithshme te tokave bujqesore. Siperfaqja aktuale e Histosoletve eshte ulur krahasuar me ate te me shume se 40 viteve me pare, meqenese shume prej tyre shfaqen si Molisolet, Vertisolet dhe/ose Histosolet. Vertisolet ne Shqiperi zene nje siperfaqe prej 58,000 ha ose 2 perqind te siperfaqes se pergjithshme te vendit. Pjesa me e madhe e vertisoletve gjenden ne zonat fushore te ultesires bregdetare dhe demonstrojne cilesite e regjimit termik te zones ku takohen. Te gjitha tokat e pasura me magnezium jane formuar mbi shkembinj bazike ose ultrabazike ose derivate te tyre dhe klasifikohen si Vertisolet, ne menyre me specifike si nenrendi Usterts dhe Aquerts.

Molisolet zene 7.25 perqind ose afersisht 208,000 ha te te gjithe siperfaqes se vendit. Ato gjenden si ne zona me klime te ngrohte (154,894 ha) ashtu edhe ne zona me regjim termik mesatar dhe te ulet (53,508 ha). Molisolet e formuara mbi aluvione te shkembinjve gelqerore, ranore dhe rreshpore, si ato te disa zonave bregdetare, jane shume pjellore.

Alfisolet mbulojne rreth 498,670 ha ose afersisht 17.3 perqind te siperfaqes se pergjithshme te vendit. Tipari kryesor pedologjik i ketyre tokave eshte ekzistenca e horizontit argjilor (Bt),i cili i klasifikon ato si Alfisolet. Prafersisht 60 perqind e tyre, perfshire Ustalfs dhe Xeralfs,ndeshen ne zona me regjim termik te larte. Te tjera Alfisolet jane Aqualfs dhe Udalfs, te cilat gjendet ne zona me temperature mesatare. Inceptisolet shtrihen ne pjesen me te madhe te vendit. Siperfaqja e pergjithshme e tyre eshte 1,015,951 ha ose 35.3 perqind e siperfaqes se Shqiperise dhe jane te shpemdara ne zona me regjim te ndryshem termike, te larte, mesatar dhe te ftohte. Nengrupet kryesore sipas Klasifikimi t te Tokave jane Aquepts, Ochrepts dhe

Umbrepts. Entisolet perbejne 5.7 perqind te siperfaqes se pergjithshme te vendit. Ato jane te shperndara ne te gjithe Shqiperine, ne zonat me temperatura te larta. Nga nengrupet, jane ndeshur vetem Psamments, Fluvents dhe Orthents. Ne varesi te klasifikimit te tyre, Entisolet njohin perdorime te ndryshme ne Shqiperi.

Fluvents jane toka shume te mira me mundesi te medha per zhvillimin intensiv te fermave. Vendndodhja e tyre eshte e shkelqyer per kultivimin e pambukut, orizit, misrit dhe perimeve, por varet edhe nga kapaciteti vadites. Orthents jane me mundesi te kufizuara per perdorim bujqesor, por jane shume te pershtatshme per pyllezim dhe kullote, per sa kohe mund te kontrollohet erozioni. Tokat Midslope jane te ceketa, me kontakt litik dhe pergjithesisht jane te mbuluara nga sh kurre dhe pyje. Ne lartesi te medha paraqiten ne trajte shkembie te zhveshur ose si perzierje e shkembie me pak dhera te shkrifeta. Kjo kategori perfshihet ne grupimin e perzier te Tokave shkembore me Orthents, Toka shkembore me Ochrepts dhe Toka Shkembore. Ne dy grupet e para, raporti mes dherave te shkrifet dhe shkembie eshte 1:4, ndersa grupi i fundit eshte thjesht shkemb. Keta nengrupe gjenden ne te gjithe Shqiperine, kryesisht ne zona me klime mesatare dhe te ftohte. Te gjithe bashke ata zene rreth 32 perqind te territorit te vendit. Kjo eshte nje siperfaqe mjaft e madhe e cila mund te perdoret per qellime te ndryshme si miniera, pyllezim, kullote ose si zona natyrore te mbrojtura.

Përdorimi i tokës

Aktivitetet kryesore janë bujqesia blegtoriale gje qe kushtezon edhe perdorimin e tokave per qellime blegtoriale dhe bujqesore. Faktoret klimaterike, gjeologjike e morfologjike kane kushtezuar nje zone ku mbizoterojne tokat e hirta-kafe. Varferia ne humus e tokave ka kushtezuar perdorimin e tyre si kullota te varfera.

Zona i eshte nenshtuar ndikimit te veprimit njeriut. Veshja bimore e kodrave eshte djegur disa here me qellim hapjen e tokave te reja, te cilat jane mbjelle me dru frutore e kryesisht me ullinj.

Sizmiciteti

Te dhenat per sizmicitetin e Shqiperise mbulojne nje periudhe 2000 vjecare dhe jane paraqitur ne kataloget e ndryshem per termetet (Sulstarova & Kociaj, 1975; Muco 1998). Nje katalog i plote per terrenet ne Shqiperi u perpilua ne vitin 1975 dhe eshte revizionuar gjate periudhes 2000-2005 (Sulstarova etj, 2005). Ai permban rreth 680 termete me manjitude me te madhe ose te barabarte me 4.5. Katalogu mbulon nje periudhe kohore nga 58 BC derine 2005, dhe zonen midis 18.5-21.5° L dhe 39-43°Y. Intensiteti i termeteve eshte klasifikuar ne terma te manjitudes vale-siperfaqesore (M).

thyerjeve terthore, si me poshtë (Aliaj,2000;Sulstarovaetal,2001):

- Zona e thyerjeve mbulesore Ionian-Adriatik, me tendence VP deriafersisht VVP
- Zona e thyerjeve te Grabenit Shkoder-Mat-Librashd,metendenceVP
- Zona e thyerjeve te Grabenit Peshkopi – Kore me tendence N-J
- Zona e thyerjeve normale Shkoder-Tropoje me tendenceVL
- Zona e thyerjeve normale Elbasan-Diber me tendence YL

Epiqendrat kryesore te termeteve jane te lidhura me thyerjet active ne Shqiperi.

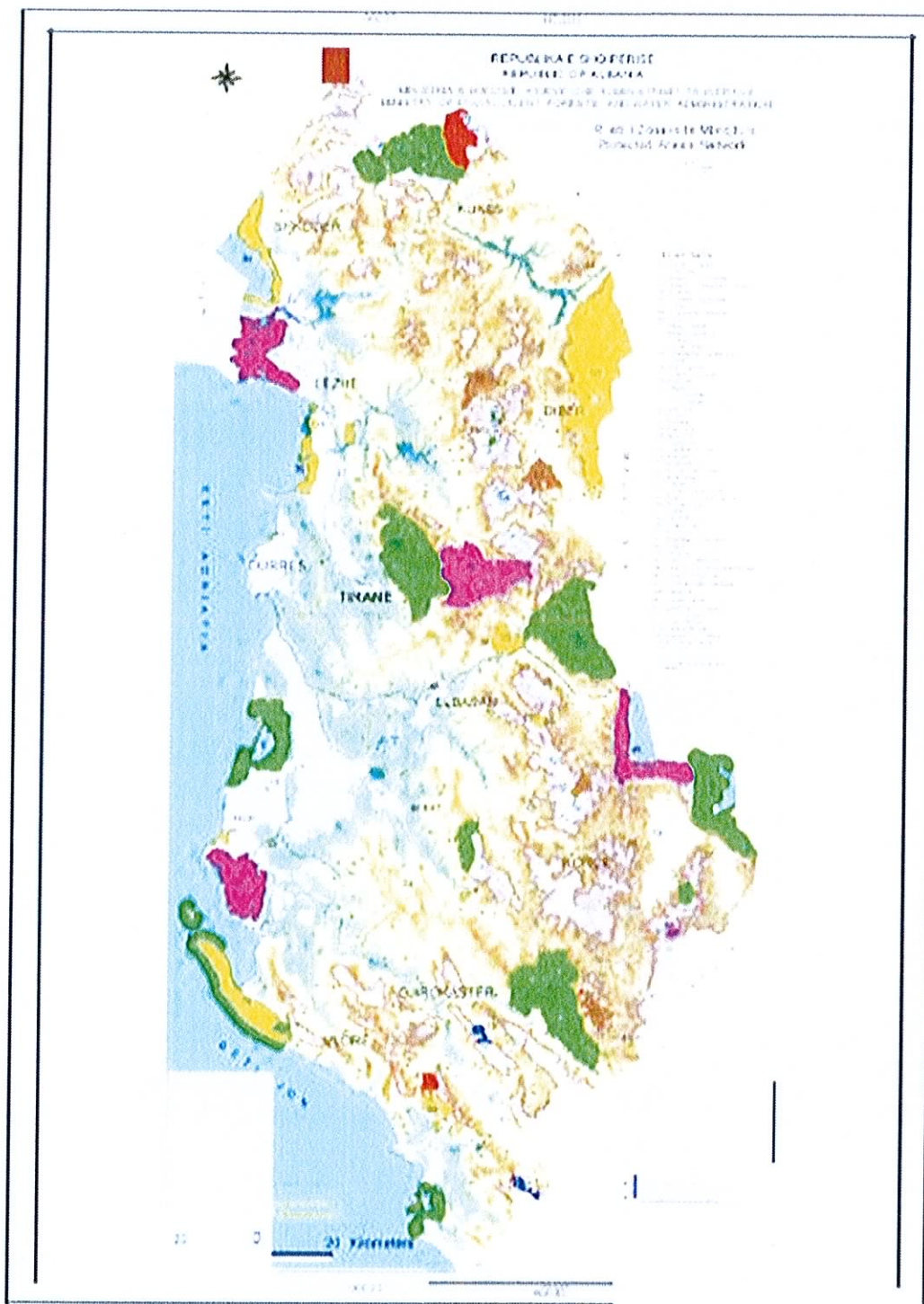
Zona e thyerjeve normale Shkoder-Tropoje, me tendence VL, eshte me thyerje normale, kryesisht gjate kufirit YP te zones ofiolitike Mirdita. Zona e thyerjeve eshte pare si pjese zones sismogjenike Shkoder-Peje, e cila nderpret te dyja territoret e brendshme dhe te jashtme te Shqiperise nga JJP drejt VVL. Ne territore te brendshme, ajo manifestohet ne grabenin Pliocen-Kuaternarte Tropojes (meterheqjeVVL) dhe gjithashtu me nje trend thyerje normale LVL pergjate kufirit verior te zones Mirdita. Ne territoret e jashtme, ka nje tendence L-P te thyerjes rreshqitje-kunder hedhje, qe zgjatet nga Lezha deri ne Gjirin e Drinit (Aliaj,2000; Sul starova e tal, 2001). Zgjidhja e mekanizmit fokal te termeteve qe gjenerojne nga zona sismogjenike Shkoder-Peje ne zonat e brendshme deshmon per nje regjim stresi tensional me tendence VPV. Vleresime te ndryshme per potenciale te pritshme sismike te kesaj zone jane dhene me pare. Sipas Aliaj (1982, 1998) dhe Sul starova etj.(1980),potenciali i pritshem sismik I kesaj zone sismogjene eshte $M_{max} = 5.5$ deri ne 5.9. Duke perpunuar burime te zonave sismike ne Shqiperi (Aliajetj.2004), ata kane llogaritur nje burim te ri te zones Shkoder-Tropoje me manjitude me shume se $M_{max}=6.9$. Ne total, me shume se 17,000 mikro terrnete me manjitude lokale $M_L > 1.0$ jane shenuar nga Stacioni Sismologjiki Bajram Currit, me i afermi stacion ne kete zone. Koordinatat e hipoqendravete 1,800 prej ketyre evenimenteve jane percaktuar. Rreth 300lekundje jane ndier dhe kane shkaktuar deme te vogla ne epiqendrat e tyre. Intensiteti kumulativ ka qene i shkalles VI-VII sipas shkallesMSK-64. Manjituda maksimale e termetit nga ky ndikim ka qene $M_L=4.6$ dhe mikrotermetet kane qene te ceket, deri 10-15 km thellesi (Muco,1991).

Zonat e mbrojtura

Në Shqipëri, Zonat e Mbrojtura janë të konsideruara si pjesë/sipërfaqe e tokës dhe/ose ujit, detare/bregdetare, të destinuara kryesisht për konservimin e biodiversitetit, burimet natyrore dhe kulturore që shoqërojnë atë/ato dhe që janë të menaxhuara në mënyrë të ligjshme dhe/ose në mënyra të tjera efektive. Rrjeti i zonave të mbrojtura është bazuar në kategoritë e menaxhimit të IUCN dhe sistemi i ndërtuar për këtë qëllim është në përputhje me sistemin ndërkombëtar IUCN. Të gjatë kategoritë e sistemit janë ekuivalente, të barabarta dhe të rëndësishme dhe ato përfshijnë të gjitha nivelet e ndërhyrjes njerëzore, të pranueshme për kategorinë respektive. Krijimi i

Zonave

të Mbrojtur ka filluar që në vitin 1940. Në 1981, për herë të parë, asete të rralla natyrore u vendosën në mbrojtjen shtetërore duke shpallur si Monumente të Natyrës pyjet me vlerë shkencore, biologjike, historike dhe didaktike. Zona në vlerësim nuk vlerësohet si zone me status të veçantë.

VLERESIM I NDIKIMIT DHE MASA LEHTESUESE TE PROJEKT ZHVILLIMIT

Ne seksionin e vleresimit te ndikimi ne mjedis, ku theksi kryesor ne kete proces do te jete per vleresimin e faktoreve kryesor gjate fazes se operimit. Ne seksionin e meposhtem do te vleresohen si ndikimi gjate fazes se operimit ku per kete faze do te jete perqendrimi kryesor. Ndikimi ne mjedis dhe masat parandaluese do te pershtrihen per secilin tregues mjedisor, do te paraqiten dhe identifikimi i kriteries, magnituda e ndikimit dhe vleresimi me sinjifikativ.

Identifikimi i faktoreve mjedisor.

Duke u mbeshtetur ne legjislacinin ne fuqi mjedisore faktoret kryesor do te vleresohen ne menyre me te detajuar ku do te percaktohen qarte kriteret e percaktuar me siper, ku disa prej tyre jane ujerat nentokesor, vendndodhja dhe perdorimi i tokes, impakti social-ekonomik, ajeri, flora fauna, zhurmat, impakti viziv, etj.

Vleresim i ndikimin ne mjedis gjate fazes se ndertimit.

Komponentet e mjedisit te cilat mund te ndikojne ne mjedis gjate fazes se ndertimit jane ne pergjithesi nga ndertimi i struktures, levizja e mjeteve te tonazhit te rende, dhe trafikut. Ky ndikim vleresohet i njejte me cdo impakt qe shkaktohet nga ndertimi i strukturave civile, ky impakt eshte minimal pasi nuk ndodhet ne zone te banuar, ndodhet larg zonave me status te vecante si monumente natyrore apo zona te mbrojtura. Ne menyre te permbledhur do te paraqiten ne tabelen permbledhese (Vleresimi i ndikimit dhe masat lehtesuese gjate fazes se operimit)

Vleresim i ndikimit ne mjedis gjate fazes se operimit.

Ne tabelen e meposhtme do te paraqiten shkaqet kryesore qe ndikojne ne mjedis gjate fazes se operimit, dhe faktoret korespondues te impaktit :

Komponentet e projektit	Faktoret mjedisor
Shkarkimet ne ajer	Ajri Uji Flora Fauna Perdorimi i tokes
Shkarkimet e lengeta Operim ne objekt	Toke Zhurma Social Vizual
Struktura dhe peisazhi	Flora

qe do te ndikoj ne mjedis dhe ne menyre te detajuar do te paraqiten te dhena specifike ne lidhje me impaktin e kesaj veprimtarie ne cilesine e ajerit dhe te ujit,ne te cilen ky aktivitet ndikon pasi ne faktoret e tjere ndikimi eshte minimal dhe i lokalizuar. Do te percaktohen ne menyre te detajuar normat e shkarkimit ne ajer te impantit dhe krahasuar me vlerat kritike. Ne menyre te permbledhur do te paraqiten ne tabelen permbledhese(Vleresimi i ndikimit dhe masat lehtesuese gjate fazes se operimit)

Vleresimi i ndikimit dhe masat lehtesuese gjate fazes se operimit

Airi			
Ndikimi mjedisor	Masat zbutese e propozuar	Efekti i mbetur	Shkalla e vleresimit te efektit te mbetur
Cilesia e ajerit: perhapja e pluhurit gjate fazes se ndertimit dhe puneve ne toke(psh germim te sheshit per rehabilitim te pusit dhe zones perreth)	Zhvillimi i procedurave per: - sperkatja me uje e rugeve ne shesh dhe pirqjeve te materialeve inertesh - mbulimi i automjeteve qe transportojne ngarkesa materialesh per te parandaluar perhapjen e pluhurave nga automjetet - kufizimet e shpejtesise ne siperaqet e pashtruara ne zone per te kufizuar ngritjen e pluhurit	Perhapja e pluhurit do te jete e perqendruar ne zonen e ndertimit dhe nuk do te ndikojte komunitetin vendor pasi ndodhet larg zones ne vleresim . Sidoqofte, punetoret duhet te pajisen me maska kunder pluhurit, vecanerisht ne stine/ dite te thata .	Ndikim negativ i vogel

Toka dhe uji

Ndihimi mjedisor	Masat zbutese e propozuar	Efekti i mbetur	Shkalla e vleresimit te efektit te mbetur
Importimi i ndotesve si pjese e lendeve qe do te perdoren gjate procesit te mbushjes dhe nivelimit te tokes	Sigurimi se ndotesit nuk jane te pranishem ne materialet e importuara ne zone duke zjedhur burimin e duhur te materialeve dhe duke bere analizat kimike. ne se do te jete e nevojshme	Potenciali per importin e ndotesve ne material do te minimizohet	Ndikim negativ i vogel

Toka dhe uji

Ndikimi mjedisor	Masat zbatuese e propozuar	Efekti i mbetur	Shkalla e vleresimit te efektit te mbetur
Shkarkimi/eliminimi aksidental gjate transportit i lendeve djegese, vajore, kimike, lendeve te rrezikshme, etj ne toke, vecanerisht ne zonen e rehabilitimit	Vendosja e procedurave dhe protokolleve te duhura si dhe monitorimi i transportit dhe trajtimit te materialeve	Potenciali per shkarkimet/eliminimet aksidentale gjate transportit te materialeve ne zone do te minimizohet	Ndikim negativ i vogel
Shkarkimi/eliminimi aksidental i lendeve djegese, vajore, kimike, lendeve te rrezikshme, etj ne toke, vecanerisht ne zonen e kantierit, gjate grumbullimit dhe largimit te mbetjeve me hidrokarbure	Te gjitha zonat e magazinimit do te kene masat e duhura te sigurise mjedisore per te parandaluar shkarkime aksidentale ne toke.	Potenciali per shkarkimet aksidentale te materialeve gjate fazes se magazinimit ne zone do te minimizohet	Ndikim negativ i vogel
Shkarkimi/eliminimi aksidental i lendeve djegese, vajore, kimike, lendeve te rrezikshme, etj ne toke, vecanerisht ne zonen e punes, gjate transportit per ne vendin e perdorimit	Vendosja e procedurave dhe protokolleve te duhura si dhe monitorimi i transportit dhe trajtimit te materialeve per sa kohe jane ne zonen e zhvillimit	Potenciali per shkarkimet aksidentale te materialeve gjate transportit dhe trajtimit te lendeve brenda zones se zhvillimit do te minimizohet	Ndikim negativ i vogel
Shkarkimi/eliminimi aksidental i lendeve djegese, vajore, kimike, lendeve te rrezikshme, etj ne toke, gjate perdorimit psh rimbushja me lende djegese, mirembajtja, etj.	Vendosja e procedurave dhe protokolleve te duhura si dhe monitorimi i trajtimit e perdorimit te materialeve. Aty ku eshte e mundur, zonat ku behet rimbushja me	Potenciali per shkarkimet aksidentale te materialeve gjate perdorimit do te minimizohet	Ndikim negativ i vogel

Toka dhe uji

Ndikimi mjedisor	Masat zbutese e propozuar	Efekti i mbetur	Shkalla e vleresimit te efektit te mbetur
	lende djegese dhe zonat e mirembajtjes do t'i nenshtrohen nje kontrolli te posacem		
Derdhjet aksidentale te mbetjeve te lengshme gjate largimit nga zona	Vendosja e procedurave dhe protokolleve te duhura dhe monitorimi i largimit te mbetjeve nga zona	Potenciali per shkakimet aksidentale te mbetjeve gjate largimit nga zona do te minimizohet	Ndikim negativ i vogel
Shkakim aksidental i ujrave te zeza ne toke dhe rezervat ujore tokesore nga punetoret	Ujrat e zeza nuk do te shkakohen ne toke, por do te shkakohen ne piken e ujrave te zeza qe do te aprovohet nga autoriteti vendor.	Asnje	Ndikim i paperfillshem - Zero
Ndotja e ujrave nentokesor dhe siperfaqesor nga ujrat e zeza te ketij projekt zhvillimi	Sigurimi se punimet ndertimore ndjek standardet dhe ndhezimet vendore dhe nderkombetare. Mbetja e fazes perfundimtare nuk do te kete ndikim te thelle negativ ne rezervat ujore. Punimet do te jene te programuara ne menyre te tille qe te perballoje kapacitetin e te gjithe proceseve te rendesishme dhe ndikuese te ndertimit.	Potenciali per shkakimin e demshem te mbetjeve te lengshme nuk parashikon hollesira apo nuk eshte menaxhuar mire.	Ndikim negativ i vogel

Toka dhe uji			
Ndikimi mjedisor	Masat zbutese e propozuar	Efekti i mbetur	Shkalla e vleresimit te efektit te mbetur
Shkarkimi i ndotesve ne toke nepermjet ujit, pajisjeve dhe larjes se makinave gjate kesaj faze	Aktivitetet larese do te zhvillohen ne nenzona me kontrolle e procedura te pershtatshme dhe do te monitorohen per te siguruar se masat parandaluese jane efiçente.	Potenciali per shkarkimin aksidental te ndotesve ne toke gjate aktiviteve larese(psh te mjeteve te tonazhit te rende ndertimore, etj) do te minimizohet	Ndikim negativ i vogël
Rritja e permbajtjes sedimentare te ujit ne receptoret ujore natyrore si rezultat i derdhjes se drejtperdrejte te lendeve	Minimizimi i gerrimeve gjate fazes Ndertimore ne periudha me reshje te dendura Kanalet e perkoheshme te sistemit te kullimit dhe pellgjet e sedimentimit per mbledhjen e rrjedhjeve siperfaqesore dhe derdhjen e tyre ne perrenjte qe kalon pjane zones	Asnje pasi shkarkimet do te jene ujera te pa ndotur me substanca te demshme apo ne sasi te larte qe mund te behen shkak i permblytjeve/mitje te nivelit te ujit ne pemasa te ndjeshme	Ndikim i paperfillshem
Ndotja e receptore ujore natyrore si rezultat i derdhjes se ujrave te zeza te papermuara	Ndertimi i nje sistemi te kanalizimeve eshte i nevojshem ne zonen ekzistuese pasi nuk ekziston ne zone rrethi i kanalizimeve ku do te shkarkohen ujerat e ndotura qe do te prodhohen nga pimonjesit ne terren, por kjo eshte detyre e pushtetit lokal, perkohesisht do te montohet nje rezervuar i perkohshem ku do te grumbullohen keto	Asnje	Ndikim i paperfillshem

Toka dhe uji

Ndikimi mjedisor	Masat zbutese e propozuar	Efekti i mbetur	Shkalla e vleresimit te efektit te mbetur
	<p>ujra te cilet do te derdhen ne kolektoret perkates, te percaktuar nga autoritetet perkatese</p>		
<p>Ndotja e ujrave sipërfaqesore si pasojë e rrjedhjes së substancave ndotëse</p>	<p>Perdorimi i materialeve ndertimore qe nuk perbejne rrezik per shendetin e njeriut dhe mjedisin</p> <p>Magazinimi i materialeve te mundshme ndotese ne zonat te pershtatshme e mbajtja e tyre nen kontroll.</p> <p>C'do pjese toke e ndotur gjate fazes ndertimore do te liqet e do te depozitohet ne zonat e depozitimit te mbetjeve te rrezikshme nese konstatohen substanca te tilla gjate fazes se ndertimit</p>	<p>Asnje</p>	<p>Ndikim i paperfillshem</p>

Përdorimi i materialeve dhe menaxhimi i mbetjeve

Ndikimi mjedisor	Masat zbutëse të propozuara	Efekti i mbetur	Shkalla e vlerësimit të efektit të mbetur
Prodhimi i mbetjeve	Ripërdorimi i dheut. Ruajtja e mbetjeve dhe procedurat e kontrollit. Seksioni i mbetjeve të ngurta urbane	Largimi i mbetjeve nga zona do të kryhet nëpërmjet institucioneve përgjegjëse / Rrethi Berat	Ndikim negativ i vogël.

Ekologjia

(Terreni: zona e implementit të projektit pa u cenuar hapësirat përreth)

Ndikimi mjedisor	Masat zbutëse të propozuara	Efekti i mbetur	Shkalla e vlerësimit të efektit të mbetur
Humbja e bimesise gjate pastrimit te terrenit	Zhvendosja e dheut dhe disa specieve bimore per te ndihmuar rehabilitimin e zonave te zhveshura perreth. Programi i Rehabilitimit te Habitave qe perfshin "Vrojtimin e Habitave dhe Studimin e Manaxhimit" vecanerisht ne zonat fqinje nese konstatohen raste te tille, per t'u percaktuar, dhe ne bashkepunim te ngushte me ekologet dhe komunitetet vendore); mbledhja e bimeve; dhe krijimi i nje fidanishteje nese konstatohem se duhet te nderhyhet ne ndonje zone te veshur edhe pse ne kete faze te vleresimit nuk konstatohen bimesi te larta te rendesishme ne zonen ku do te ndikohet	Humbja e bimesise sado i vogel qofte ndikimi nuk mund te shmanget por mund te kompensohet nga rehabilitimi me sukses, permiresimi dhe manaxhimi afatgjate i zonave perreth per konservim dhe perdorim produktiv te ujerave nentokesor gjate fazes se ndertimit	- Ndikim negativ minimal dhe Ndikim i pa perfillshem (zona fushore pa bimesi)

	<p>Perfshirja e shumimit te bimeve te rrezikuara (Lista e Kuqe Shqiptare) nese do te jete e kerkuar nga specialistet</p>		
<p>Shfrytezimi i metejshe i tokes (humbja e habitateve) per kampin e perkohshem te ndertimit</p>	<p>Ndertimi i kampit te perkohshem ne truallin qe me kalimin e kohes do te shfrytezohet si rruge apo sheshe per parkim te mjeteve.</p>	<p>Asnje ndikim shtese pasi perdorimi i tokes do te ndodhe gjitheseasi ne terrenin e zones</p>	<p>Ndikim i paperfillshem / Zero</p>
<p>Shkaterrimi i faunes dhe habitateve te tyre (gjitaret, shpendet, zvarraniket, amfibet, vertebroret)</p>	<p>Vrojtim i metejshe i ekologjise / faunes ne stinet e duhura dhe monitorimi i vazhdueshem nga nje specialist i shoqerise</p>	<p>Nuk do te jete e nevojshem zhvendosje te tyre pasi keto hapesira jane te pershtatshme per jeten e faunes ne keto terrene ku prania e punonjesve eshte e paket dhe nuk do te ndikohet nga punimet ne terren</p>	<p>Ndikim negativ i paperfillshem</p>
<p>Ndikim ne perbejten ekologjike te zones perreth nga fuqia punetore e te ndertimit te perkoheshme si rezultat i pastrimit te terrenit nga bimesia</p>	<p>Program edukimi, monitorimi dhe zbatimi.</p> <p>Manaxhimi i mbetjeve dhe shmangia e keq perdorimit nga punonjesit apo depozitimi i tyre ne terren.</p>	<p>Zbatimi mund te mos jete i lehte dhe parashikohet ndonje ndikim minimal.</p>	<p>Ndikim i vogel negativ – ndikim i moderuar (ne varesi te zbatimit dhe aftesis se kontrollimit dhe ndergjegjesimit)</p>

Ndikimi peizazhor dhe vizual

Ndikimi mjedisor	Masat zbutese e propozuar	Efekti i mbetur	Shkalla e vleresimit te efektit te mbetur
Demtim i karakterit peizazhor dhe bukurise pamore per shkak te prezantimit te tipareve dhe veprimtarive qe nuk jane ne harmoni me peizazhin	Planifikim sensitiv i terrenit te punes dhe tere kompleksit te punimeve qe do te verihen gjate kesaj faze Mbjelle sipas strukturave te avancuara. Minimizimi i ndricimit dhe punimeve gjate nates.	Nuk do te kete ndryshim te karakterit rural te peizazhit dhe humbjes se bukurise pamore kryesisht per shkak te aktiviteteve qe tashme jane ekzistuese. Ndikim do te kete vetem nga prania e mjeteve te ndertimit qe do te veprojne ne kete faze.	Ndikim i paperfillshem Ndikim i vogel negativ

Zhurma dhe vibrimin(perfshire dhe transportin)

Ndikimi mjedisor	Masat zbutese e propozuar	Efekti i mbetur	Shkalla e vleresimit te efektit te mbetur
Zhurme nga ndertimi i objekteve/ Ndertimi i rrugeve /rrugicave dhe gropes septike dhe pus shpimit /depo uji per furnizimin me uje	Manaxhimi i mire i zones: Zgjedhja e duhur e makinerive: Metodat e punes: Oret e punes: Trajtimi me eficence i materialeve.	Pa njohur detajet eshte e pamundur te parashikohet nese do te kete rritje te zhurmave ne qendrat e banuara ne kete faze te vleresimit edhe pse ato ndodhen larg zones se banimit. Zonat e banimit ndodhen larg ketij aktiviteti pasi eshte e vleresuar si zone e pa shfrytezuara si zone rezidenciale por vleresohet si zone komerciale dhe	N/A (e pazbatueshme)

Ndikimi peizazhor dhe vizual

Ndikimi mjedisor	Masat zbutese e propozuar	Efekti i mbetur	Shkalla e vleresimit te efektit te mbetur
<p>Zhurme nga trafiku ne fazen</p> <p>ndertimore qe vjen nga perdorimi i rugeve ekzistuese qe kalojne nepernjet qendrave te banuara.</p>	<p>Percaktimi i itinerarit te rugeve te reja me numrin me te vogel te pronave ne afersi te tyre.</p> <p>Mbajtja ne minimum e qarkullimit te makinave. Pas ndertimit, i gjithe fluksi i trafikut qe lidhet me ndertimin e zhvillimit do te pershkoje vetem rruget qe do te vleresohen si te pa demshme per mjedisin publik.</p>	<p>Mund te kete mitje te zhurmave ne vendbanimet ne afersi te itinerarit te zgjedhur si segmenteve ruge per transportin e materialeve.</p>	<p>Ndikim i vogel negative</p>

Ndikime sociale

Ndikimi mjedisor	Masat zbutese e propozuar	Efekti i mbetur	Shkalla e vleresimit te efektit te mbetur
<p>Problemet shendetesore te punetoreve te ndertimit mund te ndikojne ne pune dhe pagesen e tyre</p>	<p>Specifikim i perfitimeve te arsyeshme lidhur me semundjet dhe raportin e paguar</p>	<p>Semundja per nje periudhe te caktuar do te ndikojne tek fitimet. Kthimi i shpejte ne pune mund te demtojte shendetin.</p>	<p>Ndikim negativ i vogel</p>
<p>Punetoret -- raste emergjente</p> <p>ndertimore</p>	<p>Per te gjitha rastet emergjente, do te vendosen marrëdhënie kontraktuale me Fier per sherbime dhe trajtimeve cilesore te rasteve.</p>	<p>Ne varesi te rastit.</p>	<p>Ndikim negativ i vogel</p>

Ndikime sociale

Ndikimi mjedisor	Masat zbutese e propozuar	Efekti i mbetur	Shkalla e vleresimit te efektit te mbetur
<p>Kushtet e jeteses dhe cilesia e jetes se punetoreve.</p> <p>Ndikimet e sherbimeve publike dhe komunale ne fshatrat perreth.</p>	<p>Shoqeria ndertese do ti jap specifikat e detajuara te skices se venddosjes se vendqendrimit te punonjeve qe do te ngrihen ne te dhe ofrimin e sherbimeve (bashke me largimin e mbeturinave) ne perputhje me standardet e percaktuara nderkombetare.</p> <p>Investitori do te monitoroje kushtet e punes si dhe sigurine e shendetin.</p>	<p>Ne varesi te ndjeshmerise se individit.</p> <p>Ne se kushtet nuk jane te mira. nje sere ceshtjesh mund te ngrihen ne vendqendrim e me pas do te perhapen ne komunitetin vendor.</p>	Ndikim negativ i vogël
Shqetesimet dhe konfliktet ne kamp	Kodet e sjelljes ne kamp dhe zbatimimi me detyrim i disa ceshtjeve kyce te sjelljes	Nuk eshte identifikuar asnje	Ndikim negativ i vogël

Ndikimi social (pozitiv)	Masa zbutese te propozuara	Efekti i mbetur	Shkalla e vleresimit te efektit te mbetur
Rritja e punesimit (Ndryshim pozitiv)	Rekomandim i masave per shtimin e punesimit dhe përmirësimin e kapaciteteve të komunitetit lokal	Kjo është në aftësi të aftësive të të rinjve dhe interesimit të tyre, në mundësitë që ofron investitori dhe kategorive të përcaktuara në punësim.	Ndikim pozitiv i vogël
	Reduktimi i të rinjve aktualisht të trajnuar jashtë qytezës së lindjes		
	Ofrimi i praktikës/ trajnimeve për personat që kanë nevojë për ngritje kapacitetesh në punë		
	Identifikimi i kategorive të të rinjve që do të punësohen në bazë të aftësive.		
	Publikimi i kategorive të punësimin në buletin informativ		

	lokal.		
	Në të ardhmen politika e rekrutimit do të përfshijë sponsorizim të pjesshëm të arsimit të lartë (diplome në shkencat ekzakte apo të tjera të ekuivalente) për ounonjsit/ të rinjtë.		
Rritja e taksës së biznesit dhe të ardhurave të bashkisë (Ndryshim pozitiv)	Ofrimi i asistencës për formulimin e projekteve dhe forcimin e aftësive të mbrojtjes së tyre, në se kërkohet nga komiteti koordinues.	Rritja e të ardhurave bashkiake për rajonin naftëmbajtës Qarku Fier	Ndikim pozitiv i vogël
	Fitimet nga rritja e të ardhurave ne buxhet mund të përdoren për të përmbushur këto objektiva. Subjekti do të ofrojë trajnim për përmirësimin e kapaciteteve mbi planifikimin dhe formulimin e projekteve.		
Përmirësime në fushën elektrike dhe përmirësime të tjera infrastrukturore (nëse realizohen, përmirësimi do të ketë ndikim neutral ose pozitiv)	Asnjë identifikim: por nëse do të ketë përfitime ai do të jetë rastësor ose një përfitim i jashtëm	Zero	Ndikim neutral ose pozitiv i vogël (nëse do të konstatohet)
Shëndeti dhe cilësia e jetesës së banorëve	Kryerja e një vlerësimi të rreikut që mbulon këto aspekte dhe identifikon masat zbutëse	Në varësi të të dy rasteve a) Efikasiteti i procesit të monitorimit b) Ndërmarrja e masave korrigjuese- në varësi të rastit, psh.. trajtimi mund të mos e zgjidhi problemin	Ndikim i vogël negativ\mesatar
	Regjistrimi i sëmundjeve-shkaktuar nga pluhurat-nga punonjsit e qëndravelokale e shëndetësore.		
	Pyetësor mbi cilësinë e jetës për të monitoruar hurmën dhe shqetësimin		
	Përcaktimi i masave të tjera zbutëse mbi bazën e ndikimeve të regjistruara si pasojë e procesit të monitorimit	Rastet më problematike shëndetësore mund të kërkojnë ristrehim. Sidoqoftë numri i familjeve që ka të ngjarë të preken nuk parashikohet të jëtë i lartë, ndonëse pasojat për individë mund të jëtë të pakta dhe minimale.	
Zona e trashëgimisë dhe e kulturës	Ky projekt nuk ndikon në zona të trashëgimisë kulturore apo historike pasi janë objekte funksionale	Zero	N\A

PLANI I REHABILITIMIT DHE MENAXHIMIT MJEDISOR

Kompania "ALBETROL " SH.A çdo veprimtari e rëndësishme që kryhet në marrëdhënie me mjedisin, duhet të parashikojë në projektin e saj edhe Planin e Menaxhimit të Mjedisit (PMM), qëllimi i të cilit është parandalimi, minimizimi dhe mënjanimi i ndikimeve negative ndaj mjedisit të veprimtarisë që propozohet të kryhet. Ky plan përfshin:

Kualifikimi i personelit dhe masat mbrojtëse të përgjithshme

Është një nga planet më me rëndësi të Planit të Menaxhimit të Mjedisit, ndonëse lidhet në mënyrë jo të drejtpërdrejtë me mjedisin apo ndikimin në të. Në bashkërendim të plotë me Kontraktorin e ndërtimit, i cili ende nuk është përcaktuar, do të hartohet një plan i kualifikimit të gjithë personelit që do të impenjohet në sheshin e projektit gjatë kohës së rehabilitimit . Trajnimi do të mbulojë kushtet ekzistuese të mjedisit, ndikimet potenciale në mjedis nga projekti i ndërtimit, implementimin e masave lehtësuese specifike në minimizimin ose eliminimin e ndikimeve negative, dhe masat e përgjithshme mbrojtëse për mjedisin. Ky plan parashikon masat e përgjithshme mbrojtëse për mjedisin, pra për gjithçka që mund të ndodhë rastësisht apo qëllimisht brenda sheshit të ndërtimit qoftë të veprave tokësore siç është sheshi i shërbimeve, i ndërtesës së administratës, vete grupit të grumbullimit të naftës, pusit, dhe rrugës.

Ripërtëritja e mjedisit

Ndërtimi i sheshit të shërbimit që do të transformojë fushën ekzistuese në kantier, do të kërkojë dëmtimin e bimësisë së egër që rritet aty pari. Për fat të mirë kulturat bujqësore të mbjella mungojnë tërësisht. Në marrëveshje të plotë me pronarët përkatës, sipas një plani që do të përmendet paksa më poshtë, sipërfaqe përfaqë sheshit të shërbimit do të sistemohet duke marrë masa për ta ruajtur dhe mbrojtur nga erozioni. Ky plan përfshin minimizimin e lëvizjes së dheut, mbjelljen e barit në zonat ku parashikohet erozion si dhe ndalimin e dëmtimit të shkurreve aty pranë sheshit. Restaurimi dhe rehabilitimi i ndikimeve ndaj mjedisit do të kryhet si një domosdoshmëri në kthimin e pasurive të vlerësuara në kushtet e mëparshme, sa më mirë që të jetë e mundur Kjo do të jetë e mundur sepse vetë ai, Operatori BPA si dhe studimi i Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis, që po paraqitet, kanë identifikuar ndikimet potenciale dhe masat që duhen marrë për parandalimin, minimizimin dhe mënjanimin e ndikimit të tyre.

Plani i menaxhimit të mbeturinave të prodhuara gjatë zbatimit të projektit

Në brendësi të këtij Vlerësimi të Ndikimit në Mjedis, janë sqaruar të gjitha llojet e mbeturinave që do të gjenerohen si gjatë përmirësimit të infrastrukturës, gjatë gjurmimit të themeleve apo bazamenteve të ndryshëm si dhe ndërtimeve që do të kryhen në këtë shesh.

Masat social-ekonomike

Zvogëlimi i ndikimeve social ekonomike nga faza e implementimit te studimit përfshin përpjekjet për shmangien e keqkuptimeve për punësim afatgjatë të punëtorëve lokalë, edukimin e popullatës mbi natyrën jo spekulative të ndërtimit të projektit në fjalë, shmangien e konflikteve me pronarët e tokës, duke pasur parasysh kompensimin si dhe trajtimin me respekt të banorëve të zonës. Operatori BPE ka bërë dhe po vazhdon të bëjë një punë të planifikuar dhe të kujdesshme, duke identifikuar pronarët e sipërfaqeve ku do të shtrihet sheshi i veprimtarisë së projektit si dhe vlerat reale të tyre nga regjistri kadastral i zonës. Për çdo të papritur që mund të ndodhë gjatë zbatimit të projektit, operatori ka marrë masa të lajmërojë autoritetet e pushtetit vendor dhe të veprojë në përputhje me ligjin Shqiptar në fuqi. Prania prej disa vjetësh e aksionarëve të operatorit në këtë zonë, nëpërmjet veprave konkrete, bën që çështja e masave social-ekonomike të rezultojë disi e thjeshtë për tu hartuar dhe njëkohësisht, po e tillë për tu zbatuar.

Planet e monitorimit

Gjatë zbatimit të punimeve për realizimin me sukses të plotë të projektit të ndërtimit të grupit të grumbullimit të naftës, puseve dhe infrastruktures do të përmbushë një plan monitorues mjedisor. Plani monitorues është krijuar për të monitoruar konturet e masave lehtësuese në planin menaxhues monitorues dhe ndikimeve që lidhen me zbatimin e projektit të propozuar. Ky plan monitorimi do të përfshijë aspektet e mëposhtme si monitorimi i ndotjes së terrenit në sipërfaqen ndarëse të veprimtarisë së Operatorit BPA dhe me subjektet e tjera privatë, monitorimi i ujërave që do të rrjedhin në afërsi të shesheve të projektit. Një plan të caktuar monitorimi, rekomandojmë që Operatori BPA të hartojë për ecurinë e depozitimeve të përkohshme të mbeturinave në gropat brenda sheshit të shërbimit dhe më pas depozitim të tyre në gropat ekologjike të Zharrez dhe Portez.

Përmbledhje e masave zbutëse gjatë periudhës së ndërtimit

Ne identifikimin e masave zbutëse, theksi është vënë në teknikat e parandalimit të ndotjes të cilat përfshijnë teknologji me të pastra dhe minimizim të mbeturinave.

Teknologjitë e identifikuar janë pjesë e një game të gjere teknologjish të përdorura që konsiderohen të jene praktikat me të mira aktuale për qëllimet e vendosjes të vlerës kufi të çlirimeve të gazeve apo pluhurave ndotës. Gjithashtu do të ndërmerren masa të tilla si ndryshime të brendshme në impiant, zëvendësime të lendeve të para, rimodernizim të proceseve dhe praktika të përmirësuar të përpunimit dhe depozitimit të materialeve në mënyrë që të reduktohen çlirimet. Por, përveç instalimit të pajisjeve dhe operimit të procedurave për reduktimin e çlirimeve të mundshme, për të minimizuar ndikimet potenciale, është e këshillueshme të adoptohet një program i vazhdueshëm për menaxhimin dhe kontrollin e mjedisit, i cili do të fokusohet në përmirësime të vazhdueshme me qëllim parandalimin,eliminimin dhe/ose reduktimin progresiv të çlirimeve të gazrave. Për të arritur një gjë të tillë nga ana e Operatorit ALBPETROL duhen të kihen parasysh sa më poshtë: Ndërtimi i grupit të grumbullimit të naftës, puseve dhe infrastruktures duhet të kontraktohet sipas parimit EPC (Inxhinieri- Prokurim-Ndërtim) me një ose me shumë kontraktues, të bazuar në një procedure ndërkombëtare kualifikimi dhe tenderimi. Zbatimi praktik i masave zbutëse i përmbledhur në tabelën kërkon veprimet e mëposhtme:

Ceshtjet e mjedisit formojnë subjektin e një seksioni me karakter Zbatimi;

Specifikimet Teknike të Zbatimit përfshijnë të gjitha referencat e nevojshme për Praktikën me të Mira të Menaxhimit të Zonës së Ndërtimit të përmendura në tabelën 2. Specifikimet do të mbulojnë parametrat respektive nga këndvështrimi ambiental si p.sh. kufiri i derdhjes për punimet e gërmimit, karakteristikat e materialit çakëll, metodat e ndërtimit, kërkesat për pajisje (përgjegjësi e ALBPETROL)

Pjesëmarrësve në tenderë do t'ju kërkohet të përfshijnë në ofertën e tyre një propozim për Planin e Ekzekutimit. Ky do të përfshijë një përshkrim të metodave të propozuara të ndërtimit, hollësi mbi pajisjet dhe një dokument specifik që trajton të gjitha aspektet e menaxhimit të mjedisit (përgjegjësi e ALBPETROL);

Mbikëqyrja e punimeve do të kryhet nga një personel me eksperience në mënyrë që të monitorohet përputhja me specifikimet e kërkuara (përgjegjësi e ALBPETROL);
Masat zbutëse gjatë periudhës së implementimit

Veprimtaria	mundshme e mundshme	Masat zoutese
Punime ne toke. Hedhja e mbeturinave te lëngshme	Ndotja e mundshme e ujit	Trajtimi i mbeturinave të lëngshme në vend. Nuk do te lejohet derdha e këtyre mbeturinave

		materialit te akumuluar.
	Çlirime të pluhurave nga pajisjet e ndërtimit	Asfaltimi sa më i shpejtë i rrugëve të sheshit të shërbimit. Lagja apo ujitja gjatë ndërtimit e sheshit të shërbimit
Përgatitja e sheshit dhe strukturave të tij	Çlirimi i tymrave te djegies nga pajisjet.	Mirëmbajtje e rregullt e mjeteve të ndërtimit. Zvogëlimi ne minimum i numrit te mjeteve
Punime në tokë. Shpërndarja e pajisjeve dhe materialeve	Trafik dhe pluhur i shtuar.	Përmirësimi i rrugës se hyrjes për ne shesh. Lagje e vazhdueshme e sheshit. Zvogëlim i numrit të mjeteve
Përgatitja e sheshit dhe aktivitete te përgjithshme ndërtimi	Zhurma nga pajisjet	Mirëmbajtje e rregullt e mjeteve Pajisje konform normativave Veprimtari pune vetem ditën
Menaxhimi i dherave të ndotura	Shqetësime te mundshme te shëndetit.	Dheu i ndotur do te ruhet ne mënyrë te sigurt nen zone te asfaltuara për te shunangur përhapjen e ndotësve.
Menaxhimi i mbeturinave industriale dhe inerte	Shqetësime te mundshme te shëndetit	Frakcionimi i mbeturinave urbane dhe me pas largimi i tyre
Fuqia punëtore në veprim	Fluksi i punëtorëve krijon trysni mbi banesat dhe trafikun	Fluksi i punëtorëve do të jetë i ulët dhe pjesa dërmuese e tyre do të jetojë në Fier
Furnizimi me ujë te pijshëm.	Përkeqësim furnizimin me ujë të komunitetit	Përdorimi i ujit industrial nga burime të ndryshme nga ujësjellësi
Përfundimi i punimeve	Pamja estetike	Nivelim dhe gjelbërim i sipërfaqeve të lira të sheshit si dhe të sheshit përqark
Traseja e grupit të	Ndikim ne trafikun	Ulja e shpejtësisë

grumbullimit të naftës, Nr. 11	rrugor	Kompletimi me sinjalistikë rrugore
Gërmimi (zona e hedhjes)	Shpërndarja e sedimenteve pezull (cilësia e ujit dhe efektet e tërthorta ne jetën detare)	Ekspozimi i detajuar i metodës dhe i programit të gërmimit do të përgatitet nga kontraktuesi sipas direktivave të Bankës Botërore për ndërtimet pranë breglumore
Pajisjet e tokës	Zhurina	Menaxhimi me i mire i kushteve specifike të kontratës së kantierit të ndërtimit. Paraqitja e një Plan Menaxhimi Mjedisor nga kontraktori i ndërtimit që do të aprovohet nga BPA dhe do të monitorohet nga personeli supervizues.
	Ndotja e ajrit (pluhurat, tymrat)	
Gërmuesit	Ndotja e ujit (pajisjet detare)	
Te gjithë punët e ndërtimit	Mbeturinat	

Masat zbutëse për ndërtimin dhe fazat operationale janë përmbledhur në tabelën 2. Kjo tabelë identifikon masat zbutëse që duhen të implementohen për të minimizuar efektin e parashikuar të secilit aktivitet. Te gjitha çështjet e planit zbutës duhet të konsiderohen si praktika të mira inxhinierike dhe praktikatat me të mira të menaxhimit. Masat për uljen dhe kontrollin e çlirimeve gjatë fazës së operimit janë përshkruar në tabelën e mëposhtme. Këto përfshijnë:

- Minimizimin e ngarkesës;
- Përmbajtjen;
- Rikuperimin/Riciklimin;
- Pakësimin e çlirimeve;
- Trajtimin dhe largimin e mbeturinave.

Masat zbutëse për periudhën e shfrytëzimit të grupit të grumbullimit të naftës

Aktiviteti	Ndikimet mundshme	Masat zbutëse
Pajisjet e ngarkim-shkarkimit	Çlirimet VOC	Rikuperimi i avujve të benzinës dhe të gazoilrit nga autocisternat, vagon cisternat dhe rezervuarët dhe dërgimi i tyre tek njësi e rikuperimit sipas standardeve të B.E
Lëvizjet e kamionëve për ngarkimin e nënprodukteve të	Trafiku	Parashikimi i një grafiku lëvizjesh në orët e qarkullimit të paket (natën mundësisht)
	Çlirimet e tymrave dhe blözës së	Parashikimi i një grafiku lëvizjesh në orët e qarkullimit të paket (natën mundësisht)

naftës dhe LPG	djegieve	
Derdhjet e rastit nga depozitat e naftës bruto	Ndotja e mundshme e ujit	Shtrimi me beton i baseneve të ruajtjes do të lejojë mbledhjen efektive të derdhjes. Grumbullimi i derdhjeve të rastit në pusetat përkatëse dhe trajtimi i tyre sipas normave të parashikuara në projekt. Uji i ndotur me vaj do të trajtohet para se të derdhet në mjedis.
Menaxhimi i mbeturinave të lëngshme	Ndotja e mundshme e mjedisit	Nafta/shkuma e nxjerre nga ndarësi ujë/naftë dhe nga njësia e flokulimit do të riciklohet ose po të jete e nevojshme do të depozitohet dhe do të nënshtrohet periodikisht trajtimit të përhershëm para se të derdhet.
Menaxhimi i mbeturinave të ngurta	Ndotja e mundshme e mjedisit	Tipat, sasi, data dhe mënyra e largimit të gjithë mbeturinave të rëndësishme do të regjistrohen dhe do të bëhen sipas tabelës 6.1

Planet e sigurisë dhe të menaxhimit të katastrofave hipotetike

Rehabilitimi i Grupit të grumbullimit të naftës, të nënprodukteve të naftës do të shënojë një faqe të re në historinë e mjedisit të në Shqipëri. Megjithatë duhet pasur parasysh edhe se: Qarkullimi i përgjithshëm i naftës dhe nënprodukteve të saj në nivel botëror kalon shifrën e $3 \cdot 10^6$ metrik ton nga të cilat mbi 15 % e tyre janë objekt i aksidenteve të mundshme; Kur nafta apo nënprodhimet e saj ndotin aksidentalisht detin, duhen bërë përpjekje urgjente për largimin e saj nga uji mbasi shpërndarja e saj shoqërohet me pasoja katastrofike; Shpërndarja e njollave ndotëse të naftës në det varet nga një mori faktorësh si ; vetitë fiziko kimike të naftës, kushtet meteorologjike dhe klimatike, vendi ku ndodh aksidenti etj.; Parashikimi i shpërndarjes së njollave ndotëse të naftës mund të bëhet sipas një modeli matematiko-fizik që merr në konsideratë faktorët e mësipërm; Ndryshimi i kushteve meteorologjike mund të kërkojë ndryshimin e masave dhe mjeteve ndërhyrëse për të mënjeluar ndikimet negative; Derdhjet e nënprodukteve të naftës në sterë thuajse përherë kanë çuar në ndotjen serioze të ujerave sipërfaqësore dhe veçanërisht atyre nëntokësore.

Për gjithë këto arsye del më se e domosdoshme edhe hartimi i një plani sigurie dhe ndërhyrjeje në rastet e padëshiruara por realisht të pamangshme. Kështu, Operatori BPA edhe Kalandra Konstruksion.Sh.p.k në bashkëpunim me njësitë e tjera operative lokale në zonë do të përgatisin planet e caktuar të sigurisë që do të jenë si pjesë përbërëse e projektit të propozuar. Këto plane që rekomandohen të bëhen nga ky studim, duhet të përfshijnë sa më poshtë:

Përmbledhje e identifikimit të rreziqeve

Nr.	Kategorizimi i Aksidenteve	Specifike te skenës
1	Përplasje ne transportin tokësor	Autobote Vagonë-Cisterna Makineri te renda Makina te vogla
2	Zjarr/Shpërthim	Zjarr në rezervuare Zjarr në mjete transporti
3	Rrjedhje	Rezervuarët Autobote, Vagon-cisterna Tubacionet
4	Defekte strukturore	Tanker Hapësirat e makinerive
5	Mot i keq	Tajfune Cunami

Sistemi i mbrojtjes nga zjarri

Sistemi i mbrojtjes nga zjarri në transportimin e naftes bruto do të realizohet sipas normave ligjore të Republikës së Shqipërisë, Evropës dhe normave e rregullave nga praktika teknike.

Paraqitja e masave për mbrojtje nga zjarri

Mbrojtja nga zjarri është projektuar si instalim statik/fiks dhe do të lidhet në sistemin e hidrantit, i cili furnizohet me ujë nga depoja e ujit për zjarr-fikje. Kapacitetin dhe presionin në rrjetin e hidrantit e sigurojnë pompat të vendosura në stacionin e pompave.

Në sistemin e mbrojtjes nga zjarri janë parashikuar këto masa teknike për mbrojtje nga zjarri:

Furnizimi me ujë për nevojat e mbrojtjes nga zjarri

Rrjeti i jashtëm i hidrantit me hidrantët mbitokësore dhe ormanët për hidrant

Pajisjet statike për mbrojtje nga zjarri në çdo objekt

Aparatet për zjarr-fikje Sistemi i alarmit të zjarrit (centrali) dhe

lajmëruesit/detektorët në pika të ndryshme të depozitës, si dhe kamerat në rezervuarët, mbushëset e boteve dhe të autoboteve Butonat e alarmit në raste emergjente

Pajisjet mobile për zjarr-fikje

Mjetet për zjarr-fikje u mundësohet hyrja në terminal dhe çdo objekti në terminal nga dy drejtime

Furnizimi me ujë për mbrojtjen nga zjarri

Stacioni i pompave të ujit për zjarr-fikje furnizohen nga depozitat e ujit për zjarr-fikje. Gypi shtytës nga pompat është i lidhur në rrjetin e hidrantit. Rezervuari i ujit për zjarr-fikje furnizohet nga pusi. Niveli mbahet me galixhant. Në rrjetin e hidrantit është lidhur instalimi për ftohjen e objekteve si dhe dozatorët e shkumës me instalime për shpërndarjen e përzierjes për shuarjen e zjarrit në objektet perkatese.

Në zonat e rrezikshme nuk lejohet:

- Mbajtja dhe përdorimi i aparateve që shkaktojnë shkëndija , apo çlirojnë nxehtësi,
- Pirja e duhanit dhe përdorimin e zjarrit të hapur në çfarëdo forme,
- Mbajtja e sendeve që oksidojnë apo vetëndizen,
- Disponimi i sendeve që digjen apo që nuk i takojnë procesit teknologjik,
- Futja e mjeteve lëvizëse që gjatë punës mund të shkaktojnë shkëndija,
 - Përdorimi i veshjeve/rrobave që mund të elektrolizohen (p.sh. rrobat sintetike apo veshjet pa mbrojtje antistatike, etj.). Zona 2 bënë përjashtim nga kjo në qoftë se nuk rregullohet ndryshe,
 - Përdorimi i pajimeve dhe aparateve të cilat nuk janë të mbrojtur siç duhet nga elektriciteti statik, kur ato kanë rrezik të ngarkimit me tension elektrostatik.

Rruget e rehabilitimit te mjedisit

Uji i ndotur

Uji i përdorur për qëllime sanitare apo industriale shpeshherë ndotet për shkak të suspensioneve, kripërave, mbingopjes me ushqyes, baktereve apo pakësimit të oksigjenit të tretur në të.

Uji i ndotur sanitar

Ky ujë del nga tualetet, kuzhinat, banjat, lavanderitë dhe pastrimi i banesave. Këta ujëra mblidhen në kolektorë të posaçëm dhe përmes sistemit të kanalizimeve duhet të dërgohen në impiantet e trajtimit. Sasia e ujit sanitar të ndotur është rreth 70-90% e totalit që dërgohet te konsumatorët.

Përbërja e ujërave sanitare të ndotur (ujërave të zeza)

Uji sanitar i ndotur përbëhet nga 99% ujë dhe vetëm 1% përbërësish të tjerë. Këtu hyjnë kryesisht BOD (lëndë që kërkojnë-konsumojnë oksigjenin), sedimente të tretur, sedimente në trajtë suspensioni, azot dhe fosfor. Ata përfaqësojnë një mjedis ideal për shumë mikroorganizma, bakter, kërpudha, viruse, dhe protozoar. Shumica e këtyre organizmave janë të parrezikshëm, ndërsa disa të tjerë janë të rrezikshëm dhe përhapës të sëmundjeve infektive. Ata shkaktojnë sëmundje si kolera, tuberkulozi,

tifoja, sëmundje virusale etj. Skematikisht përbërja e tyre paraqitet në figurën 5. Materialet e ngurta mund të jenë të tretura në ujë ose të patretura në të. Ata mund të jenë me natyrë organike ose inorganike. Suspensionet e ngurta apo ato të avullueshme luajnë rol në jetën e organizmave të gjallë. Materiali organik përbëhet nga proteina dhe karbohidrate.

Uji i ndotur industrial

Uji i ndotur i derdhur nga sektori industrial përfshin ujin sanitar, ujin e derdhur nga proceset teknologjike, ujin e përdorur për ftohje dhe atë të përdorur për ngrohje. Në dallim nga ujërat e zeza të ardhura nga komunitetit, uji industrial ka karakteristika të veçanta. Këto ujëra kanë BOD të lartë dhe mbetjet kanë natyrë inorganike dhe toksike.

Karakteristikat e njollave të trajtuara dhe të patrajuara të naftës

Karakteristikat e njollave të naftës varen nga shumë faktorë, duke filluar nga tipi dhe vetitë e naftës së derdhur, kushtet klimatike, niveli i baticave dhe shumëllojshmëria e jetës së gjallë në zonën e ndotur. Edhe pse çdo njollë naftë ka vetitë e saj, nuk bëhet ndonjë gabim shumë i madh duke bërë një përgjithësim të rezultateve të arritura me njollat e naftës të trajtuar me dispergantë, apo të pastruara mekanikisht, kudo që të jenë bërë këto procese. Drejtimi i lëvizjes dhe përhapja e njollave të naftës, është një proces fizik tërësisht i interpretuar nga pikëpamja shkencore. Shpejtësia e përhapjes së njollës së naftës është afërisht sa 3.5÷4.5% e shpejtësisë mesatare të erës. Një tjetër faktor që kushtëzon shpejtësinë e përhapjes së saj është edhe niveli i baticave në zonën e ndotur. Vektori i përhapjes së njollës së naftës është vektori rezultatant i këtyre dy vektorëve. Edhe pse në disa raste është përdorur korrektimi Coriolis (efekti Coriolis-shmangia e dukshme e një objekti lëvizës, të përfshirë në një lëvizje rrotulluese, i shkaktuar nga rrotullimi i tokës dhe inercia e masës në lëvizje), rezultatet praktike kanë treguar se nuk ka qenë i nevojshëm. Këto llogaritje aplikohen duke vendosur origjinën e koordinatave në qendrën e njollës së naftës, një përafrim që është shumë i saktë për periudhën fillestare të krijimit të saj, por përherë e më i pasaktë në periudhën e mëpasme, kur njolla copëzohet (dispergohet).

Procedura normale në këtë rast është trajtimi i çdo njollëze si njësi më vete. Përhapja e njollës së naftës kushtëzohet gjithashtu edhe nga forcat gravitative si edhe tensioni sipërfaqësor i naftës. Procesi i përhapjes së njollës së naftës shoqërohet me shumë procese të tjera, avullimi i naftës, tretja e fraksioneve të lehta të saj, krijimi i emulsioneve, oksidimi si edhe degradimi bakterial. Shpejtësia dhe niveli i avullimit varet nga përbërja e naftës, era dhe kushtet e valëzimit detar dhe shpejtësia e tretjes.

Avullimi i fraksioneve më të lehta të naftës, C6 e poshtë ndodh brenda 2÷3 orëve të para, ndërsa brenda 24 orëshit të parë avullojnë fraksionet më të rënda deri te C12, C14. Procesi i avullimit dhe tretjes së fraksioneve të naftës shoqërohet me krijimin e emulsioneve. Ky proces ndihmohet nga përzierësit e shtuar në naftë apo edhe shndërrimet kimike që shoqërojnë degradimin bakterial të saj. Megjithëse emulsionet krijohen më ngadalë se procesi i avullimit dhe tretjes së fraksioneve të naftës, duke qenë se ndryshon natyrën e njollës, është një problem serioz.

Krijimi i emulsioneve ndihmohet edhe nga shpejtësia e erës dhe valëzimi si edhe ndryshimi i shpejtësisë me të cilën lëviz uji, nga ajo me të cilën lëviz nafta. Ky ndryshim është afërsisht sa 1% e shpejtësisë së erës. Procesi i oksidimit të njollës së naftës dhe mekanizimi i tij, ende nuk është kuptuar dhe interpretuar si duhet. Sedimentet e ngurta, përgjithësisht nuk luajnë thuajse asnjë rol në përhapjen e njollës së naftës. Në tabelën 5 mund të shihet se si mund të ndikohet një njollë naftë nga trajtimi i saj me dispergantë.

Vetitë fiziko - kimike të naftës në kushte sipërfaqësore

Mbështetur në analizat e kryera për puse të veçanta shikohet se densiteti i naftës luhet në një diapazon të gjere nga 0.860 - 0.980 gr/cm³. Densiteti i naftës i brezit naftëmbajtës fillestar ka rezultuar në vlera 0.910 gr/cm³ që i takon pjesës së sipërme të brezit naftëmbajtës. Gjate shfrytëzimit u vërejt rritje graduale e densitetit të naftës dhe në momentin e shfaqjes së ujit densiteti arriti vlera e 0.930 - 0.935 gr/cm³. Vlerat e ulëta të densitetit janë si rrjedhojë e pranisë së kondensatit në naftë. Vlera më të larta të densitetit 0.980 gr/cm³ janë kapur në zonën jugore që mendojmë se lidhen me mbylljen e kurthit në këtë drejtim. Aktualisht densiteti i naftës në puset me ujë (emulsioni) rezulton në vlera të larta 0.930 - 0.985 gr/cm³ që vjen si rezultat i përmbajtjes së ujit në fluid. Duke pasur parasysh që densiteti i naftës në puset pa ujë vjen me kohën në rritje si dhe densitetin e naftës në brezin fillestar 0.910 - 0.935 gr/cm³, vlerën mesatare të densitetit të naftës pranohet të jetë rreth 0.920 gr/cm³. Përmbajtja e squfurit luhet në vlera nga 1.5 - 9.69 % me vlera mesatare rreth 3%. Me kohën temperatura e fillimit të vlimit rritet kurse produktet e bardha janë ulur.

Vetitë e gazit shoqërues të naftës

Densiteti është luhatur në vlera 0.708 - 0.720 gr/l. Ky gaz ka qenë i pasur me lende johidrokarbure si H₂S = 2 - 3.5 %, CO₂ = 7 - 8 % e N₂ = 1 - 2 %. Densiteti i gazit

shoqërues të naftës ka qene me i rritur 0.72 - 0.78 gr/l dhe përmbajtja e lendeve johidrokarbure relativisht me e larte H₂S = 2 - 4 %, CO₂ = 7 - 12%, N₂ = 2%. Aktualisht nga nxjerrja në kohe dhe kur në vendburim është krijuar një gjendje e përzier e gazeve, rezulton se përmbajtja e H₂S është rritur pothuajse në të gjithë pusët nga 3% në 7% dhe CO₂ nga 6% në 7,5%. Kjo ka bërë që sasia e metanit të ulet nga rreth 80% në 70% .

Vetitë e ujit shtresor

Uji shtresor është me mineralizim të përgjithshëm 71200 mg/l ndërsa kloruret 40000 mgr/l. Shfrytëzimi i vendburimit shfaqet në shumë puse deri dhe në kulme të strukturës ujë të lire. Nga të dhënat duket se kloruret luhaten 11000 - 50000 mg/l dhe mineralizimi i përgjithshëm luhatet 28000 - 93000 mg/l. Densiteti i ujërave varion nga 1.02 gr/cm³ në 1.05 gr/cm³. Tipi i ujërave është klor - kalcit me mineralizim të lartë. Në mënyrë më të detajuar vetitë e ujit të nxjerrë nga vendburimi dhe vendet e marrjes së kampioneve paraqiten në tabelat në vijim.

KONKLUZIONE DHE PERFUNDIME

Konkluzione

Në përfundim ne gjykojmë që zhvillime të vazhdueshme në këtë zonë mund të jenë rezultat i faktorëve qendrorë dhe lokal: duhet të sigurohet bashkë-ekzistenca midis degëve të ndryshme të ekonomisë duke krijuar lidhje logjike dhe sinergji.

Është e nevojshme të garantohet mbrojtje dhe përmirësim i kapacitetit prodhues të burimeve natyrore pa shkatërruar ciklin ekologjik dhe balancat natyrore, duke ndikuar në reduktimin e varfërisë dhe rritjen e të ardhurave pa ndotur ambientin dhe komunitetin rural, dhe reduktimin e shkatërrimit të sektorit bujqësorë nga faktorë natyrore dhe social-ekonomik.

Pjesëmarrja e fermerëve në bordin e skemave mbështetëse, rritja sasiore dhe numrit të shërbimeve, duke përfshirë këtu edhe skemat mbështetëse për industrinë e ushqimeve bujqësore dhe mjeteve logjistike për tregëtine e produkteve bujqësore do të përmirësoj dukshëm ndërhyrjen dhe efikasitetin e tyre.

Aty ku është e mundur duhen koordinuar iniciativat e qeverisë lokale me atë qendrore dhe duhen mbështetur skemat me iniciativat e donatorëve ndërkombëtarë dhe kompanive të naftës që veprojnë në rajon. Duhet të shmanget mbivendosja e aktiviteteve dhe të mbahen burimet e nevojshme për të zbatuar këto projekte të rëndësishme.

Nga eksperiencat tona si rezultat i skemës mbështetëse në mbjelljen e ullinjve, sipërfaqja e mbjellë me bimën e ullirit u rrit 20%-25% në krahasim me vitin 1992, ndërsa numri i rrënjëve të kësaj bime pati një rritje shumë herë më të shpejtë (rreth 40% më shumë). Sipërfaqja e re e mbjellë me ullinj në Patos për 20 vjet është rritur me 147 ha, ndërsa në Portez me 160 ha dhe në Ruzhdie janë mbjell 26000 rrënjë të reja ndërkohë që në 1990 ekzistonin vetëm 38000 rrënjë ulliri.

Zona e studimit t paraqet një zhvillim intensiv të industrisë së hidrokarbureve e harmonizuar me zhvillimet e tjera ekonomike, sociale dhe kulturore , që natyrshëm shoqërohen me ndikime pozitive dhe negative si në mjedisin natyror , social dhe ekonomik , ndikime këto karakteristike për veprimtaritë e këtij lloji

Ndikimet negative të mundshme të vlerësuara janë plotësisht të menaxhueshme , nga ana e kompanive që kanë lidhur marrëveshje të Hidrokarbureve që i shkaktojnë ato , dhe të kontrollueshme nga organet dhe institucionet përkatëse të kontrollit .

Vetëmonitorimi i emetimeve të cdo lloji aktiviteti nga kompania përkatëse, në cdo fazë operative deri në mbyllje të saj , është mëse jo vetëm parandaluese por dhe

kontrolluese e gjendjes mjedisore te rajonit

Per cdo parameter me impakt te konsiderueshem negative ne mjedisin natyror dhe ate social , rekomandohen masa te forta rreptesisht te zbatueshme ne menyre qe te mos kalohet niveli limit i emetimeve brenda normave te lejuara sipas legjislacionit shqiptar dhe atij te BE.

Zhvillimi i rajonit te projektit eshte plotesisht i mundshem dhe ne harmoni me subjektet qe operojne aktualisht apo do te operojne ne te ardhmen ,dhe me te gjitha aktoret e tjere te ndikuar nga keto zhvillime , nese per cdo subject dhe ne cdo hallke te veprimtarise se tij operuese zbatohen rreptesisht kondicionet ligjore sipas llojit te aktivitetit dhe veprimtarise ne cdo hallke dhe ne cdo stad te zhvillimit , kondicione te cilat parandalojne, apo reduktojne demtimet e mjedisit natyror dhe atij social - kulturor .

Moszbatimi i kriterave ligjore perkatese ngarkon me penalitete dhe pergjegjesi subjektet qe shkelin kushtet te vendosura ne lejet perkatese mjedisore.

Përfundime

Nafta, gazi natyror, dhe hidrokarburet e tjera përbëjnë një pasuri kombëtare të rëndësishme dhe të papërtëritshme. Zhvillimi i metejshem I industrise se hidrokarbureve ne rajonin e projektit, krahas zhvillimeve te tjera ekonomike dhe sociale qe tashme zhvillohen ne kete zone, ka përparësi qe favorizohen së pari nga burimet nëntokësore, kjo pasuri e pacmuar, dhuratë e natyrës, qe gjenden në këtë rajon, tashmë padyshim të vlerësuara nga disa studime të kryera, dhe zhvillimeve paralele të aktiviteteve të ngjashme përreth zonës së projektit apo në afërsi të saj .

Arsyet kryesore te zhvillimi te projektit te shfrytezimit te vendburimit të naftës ne këtë rajon janë:

- Ulja e nevojës se vendit per importim hidrokaruburesh
- Kriza ne rritje e tregut boteror per hidrokarbure dhe rritja e vazhdueshme ecmimeve të saj
- Rritjen e ekonomisë së vendit , duke përbërë kontributin kryesor në bilancin energjetik të tij
- Pakesimi i rezervave natyrore energjitike vecanerisht i atyre hidrokarbure ne rang global.
- Nevoja gjithnje ne rritje e ekonomise per lende djegese
- Rritje e kapaciteteve eksportuese të vendit ndaj “arit të zi “ duke sjelle jo vetem

fitime ekonomike por duke e parë atë edhe si një vend strategjik rajonal dhe me gjerë

- Tradita e zhvillimi të aktiviteteve të këtij lloji në rajon për rreth 80 vite.
- Një faktor pozitiv i shfrytëzimit të burimeve natyrore është që kjo dege paraqet një konkurrencë të qendrueshme, për arsye sepse nuk mund të transferohet diku. Në këtë dege, ndikimi pozitiv nuk përfshin vetëm ekonominë e vendit por është dhe një mundësi që i jep vendit për investime shumë të mëdha të huaja (për shkak të karakterit të investimit), për të ardhura me të mira për punëtorët, rritja e mundësisë për eksportim, përfitimet që ka shteti nga tatimet e ndryshme etj. Gjithashtu roli të rëndësishëm luan edhe në forcimin gjeopolitik të vendit, sepse burimet natyrore janë të kufizuara gjeografikisht. Kjo është me të përper për hidrokarburet, për rolin që luajnë këto burime natyrore për përfitimin e energjisë e cila është një problem global
- Do të ndikoj pozitivisht tek ekonomia e zonës, në infrastrukturën e saj duke realizuar ndërtime të reja në rrjetin rrugor, mundësi punësimi për banorët e zonës dhe ngritjen e organizmave ndihmës që do të nevojiten, përgatitja e specialistëve për procese të ndryshme të shfrytëzimit, të cilët do të jenë të aftë për të punuar edhe jashtë vendit me eksperiencën e përfituar, nderlidhja që do të ketë kjo dege me dege të tjera të veprimtarive të ndryshme dhe që u jep dhe atyre mundësinë e zhvillimit
- Përfitimet që vijnë nga kjo dege e industrisë janë me të mëdha se sa nga përfitimet që vijnë nga dega e tjera të teknologjisë. Duke e parë këtë dege të industrisë në këtë këndvështrim vetë shteti duhet të krijojë një politikë të mirë mbështetëse për të siguruar përfitimet maksimale ekonomike dhe shoqërore nga veprimtaria e kërkimit dhe shfrytëzimit të zonave naftë mbajtëse.
- Mundësitë që duhen të jepen nga organizmat shtetëror për lehtësimin e funksionimit të këtyre veprimtarive janë:
- Dhënia e hapsirës ligjore, për inkurajimin dhe nxitjen e personave juridike për shfrytëzimin e hidrokarbureve, por jo me pajtime për ndikimet që mund të shkaktohen në mjedis dhe në shoqëri.
- Investimi i përfitimeve nga tatimet mbi subjektin që shfrytëzon këto burime dhe të atyre mbi të ardhurave, në dege të ndryshme të shoqërisë, për ndërtime të ndryshme, për investime në mjedis dhe për zbatimin e teknikave me të mira për shfrytëzimin e hidrokarbureve.
- Ndarja e përfitimeve në mënyrë sa më të drejtë: d.m.th. mbështetje ekonomike të shoqërisë që jeton në atë zonë ku ndodh shfrytëzimi dhe që mund të ketë ndikim në jetën e tyre dhe për të ndihmuar shtresat më të ardhura të ulta.

Lidhur sa më sipër po japim disa argumenta më konkrete :

Shfrytëzimi i hidrokarbureve dhe e zhvillimi i metejshe i kesaj industrie ne rajonin e projektit ka nje rendesi te madhe per zhvillimin ekonomik te zones dhe ne fuqizimin e ekonomise kombetare duke kontribuar me tatimet ne shtet, mundesia per vende te reja pune dhe ne rritjen ekonomike-sociale te zones. Perfitimet ekonomike dhe vendet e lira te punes nuk jane vetem ne dobi te punesuarve ne degen e shfrytëzimit te hidrokarbureve por ne teresine e ekonomise.

Lidhjet ekonomike te nje veprimtarie te shfrytëzimit të hidrokarbureve me faktorët e tjerë janë (Eggert,2001):

- “Lidhja me faktore dytesore” (backëard linkage): ka lidhje p.sh. ne blerjen e produkteve ushqimore, ne konsumimin e energjise elektrike, me perdorimin e sherbimit te transportit, nevoja per lende te pare te mara nga tregu I zones perreth.
- “Lidhja ne te ardhmen” (forëard linkage): ka lidhje me procesin e fundit te nxjerrjes se hidrokarbureve qe eshte perpunimi i naftes nga dege te tjera sic jane, rafinerite.
- “Lidhje te mundshme” (final demand linkage): ka lidhje me mundesine qe jep ky subjekt per investime apo per sherbime te vogla qe mund te realizojne familjet e te punesuarve per nevojat e tij.
- “Lidhja me ekonomine e vendit “ (fiscal linkage): Ka lidhje me detyrimet tatimore te subjektit ne lidhje me shtetin. Keto perfitime nga investime te tilla shfrytëzohen per qellime te tjera sic jane ndertime shkollash, qendra shendetesore apo ne infrastrukture etj.
- Lidhjet ndermjet ekonomise dhe investimit te shfrytëzimit te hidrokarbureve me zone ku kryhet shfrytëzimi karakterizohen ne:
- Ne lidhje indirekte te cilat vleresojne ndikimin e veprimtarise se shfrytëzimit te hidrokarbureve ne mundesine e punesimit, ne te ardhurat e banoreve te kesaj zone dhe ne vleresimin perfundimtar te perfitimit ekonomik.
- Lidhje perfitimi te detyruara te cilat vleresojne ndikimin e te ardhurave te perfituara nga kjo veprimtari ne menyre te drejteperdrejte apo indirekte ne rritjen e nivelit ekonomik te zones.

Mbetjet e rrezikshme grumbullohen, transportohen dhe magazinohen në mënyrë të përkohshme vetëm kur ato janë ambalazhuar dhe etiketuar në përputhje me ligjet ne fuqi.

Subjekti transportues dhe marrës në dorëzim i dërgon çdo 3 muaj Agjencisë Kombëtare të Mjedisit informacion për dorëzimin e mbetjeve.

Subjekti “ALBPETROL”Sh.A. qe grumbullon / transporton mbetje, dorëzojnë mbetjet

e grumbulluara ose të transportuara në impiante trajtimi të përshtatshme që plotësojnë kërkesat perktese konform kerkesave ligjore..

Të gjitha llojet e mbetjeve jo të rrezikshme, që transferohen në baza profesionale nga një person te një tjetër, shoqërohen me një dokument transferimi. Dokumenti i transferimit është i vlefshëm edhe në formë elektronike.

Dokumenti i transferimit përmban të paktën informacionin e mëposhtëm:

- a) numrin e dokumentit të dorëzimit;
- b) emrin, adresën, numrin e telefonit dhe hollësi të tjera kontakti të transferuesit;
- c) emrin, adresën, numrin e telefonit dhe hollësi të tjera kontakti të personit, tek i cili transferohet mbetja (pritësi);
- d) informacion për sasinë dhe tipin e mbetjeve jo të rrezikshme, që transferohen dhe tipin e konteinerëve në të cilët ndodhet;
- e) vendin, kohën dhe datën e transferimit;
- f) përshkrimin e mbetjeve jo të rrezikshme/rezikshme bashkë me listën e kodeve respektive;
- g) hollësi për trajtimet apo procese të tjera që mbetjet jo të rrezikshme/rezikshme kanë pësuar deri në këtë çast.

I njëjti dokument transferimi lejohet të mbulojë më shumë se një transfertë mbetjesh jo të rrezikshme nga transferuesi tek i njëjti pritës vetëm nëse mbetjet që transferohen janë të ngjashme. Dokumenti i transferimit është i vlefshëm për një periudhë kohe jo më të gjatë se 1 vit.

Si transferuesi edhe pritësi i mbetjeve i ruajnë dokumentet e transferimit për një periudhë kohe prej të paktën 2 vjetësh, të cilat ua vënë në dispozicion Agjencisë Kombëtare të Mjedisit dhe Inspektoratit për Mjedisin, pas paraqitjes së kërkesës së tyre me shkrim. Dokumentet përmbajnë minimalisht përshkrimin me shkrim të mbetjeve dhe kopjet e dokumenteve të transferimit.

Si transferuesi edhe pritësi i mbetjeve i dërgojnë Agjencisë Kombëtare të Mjedisit, një herë 6 muaj, informacion për mbetjet jo të rrezikshme.

Grumbullimi, transporti, dorezimi kryhen vetëm në kushte që sigurojnë mbrojtjen e mjedisit dhe shëndetit të njeriut, në përputhje me këtë ligj. Këto kushte përfshijnë masat që sigurojnë gjurmueshmërinë e mbetjeve që nga krijimi deri në destinacionin përfundimtar të tyre, si dhe kontrollin e mbetjeve të rrezikshme, me qëllim plotësimin e kërkesave të këtij ligji.

Transporti i mbetjeve të rrezikshme bëhet vetëm me mjete që:

- a) janë të përshtatshme për tipin dhe sasinë e mbetjeve të rrezikshme që transportohen;
- b) janë në përputhje me standardet rrugore;
- c) plotësojnë të gjitha kërkesat përkatëse të ADR-së;
- d) janë regjistruar paraprakisht për këtë qëllim në Agjencinë Kombëtare të Mjedisit.

Transporti i mbetjeve të rrezikshme bëhet në përputhje të plotë me çdo akt tjetër në fuqi për transportin e produkteve të rrezikshme.